

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta

**Česká inspekce životního prostředí a její úloha
dle zákona o prevenci závažných havárií**

diplomová práce

Autor práce: Bc. Simona Dobisová
Studijní program: Civilní nouzová připravenost
Studijní obor: Ochrana obyvatelstva
Vedoucí práce: doc. Dr. rer. nat. Friedo ZÖLZER

Datum odevzdání práce: 20.5.2013

Abstrakt

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP, inspekce) je organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem životního prostředí, v jejímž čele stojí ředitel a je členěna na ředitelství, deset oblastních inspektorátů a dvě pobočky. Její stěžejní činností je kontrola dodržování práva životního prostředí, kterou vykonává na základě jí svěřených kompetencí. Zaměření kontrolní činnosti ČIŽP procházelo určitým vývojem. V současné době se stále častěji setkáváme s názorem, že jednou z nejdůležitějších oblastí je prevence, proto i činnost Inspekce v určité míře přechází z represivního pojetí kontrol na preventivní.

Pro tuto diplomovou práci byl zvolen cíl přinést ucelený pohled na činnost ČIŽP dle zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií v platném znění (dále zákon), jako jedné z jí svěřených kontrolních oblastí. Tuto činnost vykonává ve spolupráci s krajskými úřady a orgány integrované inspekce, mezi které řadíme Státní úřad inspekce práce, správní úřady na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva, integrovaný záchranný systém, Český báňský úřad a krajské hygienické stanice.

Mezi hlavní činnost ČIŽP dle výše zmíněného zákona patří zpracování a projednání návrhu ročního plánu kontrol, organizace kontrol, zpracování výsledné zprávy o kontrole, kontrola dodržování ustanovení zákona provozovatelem a v případě zjištění neplnění těchto povinností oprávnění uložit nápravná opatření či pokutu. Pracovníci zabývající se touto problematikou jsou zařazeni do odboru ochrany vod ředitelství a do oddělení ochrany vod na oblastních inspektorátech, která spadají pod sekci technické ochrany životního prostředí. Na každém oblastním inspektorátu se problematice dle zákona o prevenci závažných havárií věnuje jeden inspektor na plný úvazek a zbylí inspektoři mají tuto problematiku jako jednu oblast ve své náplni práce.

Zvolenou metodikou bylo zhodnocení současného stavu pomocí dostupných materiálů, zejména platné legislativy, výročních zpráv, interních předpisů ČIŽP a Ministerstva životního prostředí. Praktická část vychází z teoretických poznatků a dotazníkového šetření provedeného mezi odborníky ČIŽP zabývajícími se touto problematikou. Dotazník byl rozdělen na dvě samostatné části. První část je zaměřena

na zjištění názorů odborníků na platnou legislativu, školení a vzdělávání inspektorů, spolupráci s orgány integrované prevence a odvolacím orgánem a personální zajištění této problematiky na ČIŽP. Další část je tvořena testem znalostí odborníků a obsahuje celkem 15 otázek s možnostmi odpovědí A, B, C, které tvoří průřez problematikou prevence závažných havárií.

Oblast platné legislativy byla zaměřena na její komplexnost, rozdělení kompetencí mezi orgány integrované inspekce a krajské úřady, nastavení četnosti kontrol a výši pokut. Z dostupných výsledků je patrná spokojenost s komplexností legislativy, avšak bylo upozorněno na občasnou duplicitu kompetencí jednotlivých orgánů integrované inspekce a krajských úřadů. Tato skutečnost však na druhou stranu nebyla chápána pouze negativně, ale jako prostředek zajišťující různé pohledy na kontrolované oblasti. Nastavení periodicity kontrol a zákonem dané rozmezí výše pokut bylo hodnoceno velice kladně. U periodicity kontrol se objevil názor, že by bylo vhodné ji upravit a to tak, aby subjekty zařazené do kategorie B dle zákona, nebyly kontrolovány jednou ročně, ale méně často. Většina odborníků se však přiklání k názoru, že zákonem nastavená periodičita napomáhá splnění stěžejního úkolu, kterým je v této oblasti prevence.

Další zkoumanou oblastí byla spolupráce s ostatními orgány integrované inspekce a krajskými úřady při společných kontrolách. Oblast byla hodnocena všemi oslovenými odborníky ČIŽP jako naprosto bezproblémová. Jediným problémovým bodem je v některých případech délka kontrol, kterou však nelze příliš ovlivnit. Další hodnocenou otázkou byla spolupráce s odvolacím orgánem, tedy s Ministerstvem životního prostředí. V této oblasti panuje nespokojenost, a to z důvodu rušení či snižování pokut odvolacím orgánem. Rušení pokut bývá z důvodu procesního pochybení při provádění kontrol či nejednotnost ve výkladu platné legislativy. Zlepšení této oblasti by si vyžadovalo navržení metodického pokynu zaměřeného na stanovení jednotného výkladu této legislativy Ministerstvem životního prostředí, jakožto zřizovatel ČIŽP a Odboru výkonu státní správy.

Oblast personálního zajištění této problematiky byla vyhodnocena jako dostačující s poznámkou, že vzhledem ke snižování počtu pracovníků v rámci úsporných opatření

by hrozil podstav. Pak by bylo nutné upravit platnou legislativu, zejména odstranit duplicitu pravomocí jednotlivých orgánů a s největší pravděpodobností i upravit periodicitu kontrol. To by však mohlo mít za následek neplnění hlavního cíle, a to zajištění dostatečné prevence vzniku závažných havárií. Pokud jde o zařazení inspektorů pod odbor ochrany vod, byla stanovena dvě možná řešení, a to ponechání současného stavu nebo zařazení této problematiky pod odbor odpadového hospodářství, kde je v současné době zařazena i problematika integrované prevence. Druhá z uvedených možností by však znamenala nutnost proškolení veškeré inspekce odpadového hospodářství v problematice prevence závažných havárií tak, aby bylo zajištěno funkční metodické vedení pracovníků.

Poslední sledovanou oblastí je školení nových inspektorů a vzdělávání všech současných. Oblast školení nových inspektorů byla hodnocena jako nedostačující, a to zejména v praktické části. Proto jediným možným řešením je upravit metodický pokyn pro školení nových zaměstnanců tak, aby obsahoval více praktické přípravy. Dalším navrženým bodem je zavedení přezkušování, a to zhruba jednou za půl roku, než bude nový inspektor připuštěn k inspekčním zkouškám. Dalším bodem v této oblasti bylo vzdělávání současných inspektorů. V této oblasti byla navržena úprava metodického pokynu k provádění kontrol tak, aby obsahoval více informací, zejména k provádění samotných kontrol, neboli „co a jak“ se má kontrolovat. Dále bylo navrženo zavést pravidelné přeškolení inspektorů, a to přibližně jednou za dva roky a vždy při změně legislativy.

Poslední zkoumanou oblastí bylo zhodnocení znalostí odborníků na prevenci závažných havárií. Test obsahoval 15 otázek a zúčastnilo se jej deset odborníků. Průměr chyb byl zhruba jedna chyba na odborníka. Tento výsledek lze považovat za velmi dobrý a lze konstatovat, že znalosti jsou na velmi dobré úrovni. Tím je potvrzeno, že se inspekce při své práci může spolehnout na pevné odborné zázemí.

Závěrem je nutné dodat, že ČIŽP působí ve zkoumané oblasti jako orgán prevence a tudíž je její kontrolní činnost v této oblasti nepostradatelnou součástí boje při předcházení vzniku závažným havárií.

Klíčová slova: ČIŽP, prevence závažné havárie, kontrola, státní správa

Abstract

The Czech Environmental Inspectorate (CEI, Inspectorate), a body established by the Ministry of the Environment and led by a director, is divided into directorates, ten regional inspectorates and two branches. Its main activity, carried out based on the granted competencies, is to monitor legal compliance in the area of the environment. The focus of the CEI has gone through a certain development. Currently, we keep hearing an opinion that one of the most important areas is prevention; therefore, the activity of the Inspectorate, to a certain extent, has shifted from a repressive approach to inspections towards a preventive one.

The objective of this thesis is to provide an overview of the activity carried out by the CEI according to Act No. 59/2006 Coll., about Prevention of Serious Incidents, as amended (hereafter Act), as one of the control areas it was tasked with. The CEI has been conducting this activity in cooperation with district offices and integrated inspectorates among which we also include the State Labour Inspectorate, administration offices in the fire protection division, citizen protection, integrated rescue system, Czech Mining Office and district hygienic stations.

Among the main activities of the CEI, according to the aforementioned Act, belong processing and discussing the proposal of a year's inspection plan, organising inspections, creating the final inspection report, inspecting compliance with provisions of the Act by the operator and in case of identifying failures in fulfilling these obligations, prescribing corrective measures or a penalty. Employees involved in this subject matter work as part of the Department of Water Protection of the directorate and of the Department of Water Protection in regional inspectorates; both of them fall under the section of technical environmental protection. At each regional inspectorate there is one inspector working full time in charge of the subject matter according to Act about Prevention of Serious Incidents, and for the remaining inspectors this subject matter is only one area of their responsibilities.

The selected methodology assessed the current status through available materials, in particular valid legislation, annual reports, internal regulations of the CEI and

Ministry of the Environment. The practical part is based on the theoretic findings and a survey among the CEI experts engaged in this area. The survey was divided into two individual parts. The first part focuses on finding out expert opinions on the existing legislation and development of inspectors, cooperation with bodies of integrated prevention and the appeal body as well as personnel support of this area at the CEI. The other part is made of a test of experts' knowledge and contains 15 questions in total with a multiple choice answers (A,B,C) which form an overview of the issue of prevention of serious incidents.

The area of valid legislation focused on its complexity, division of competencies between integrated inspectorates, the frequency of inspections and levels of penalties. Based on the available results there is satisfaction with complexity of legislation; however, it was pointed out that there is occasional duplicity of competencies of individual integrated inspectorates. This fact, on the other hand, was not perceived only negatively, but also as a means of providing various views on monitored areas. The frequency of inspections and the levels of penalties stipulated by law were viewed very positively. In terms of the periodicity of inspections, there was an opinion that it would be appropriate to amend it so that the entities listed by law in the B category would not be inspected once a year but less frequently. The majority of experts, however, share the view that the periodicity as given by law helps fulfil the crucial task which in this area prevention is.

Another examined area was cooperation with other integrated inspectorates and district offices during joined-up inspections. The area was assessed by all approached CEI experts as absolutely without any issues. The only problematic point in some cases is the possible length of inspections, which cannot be influenced too much. Another assessed item was cooperation with the appeal body, i.e. Ministry of the Environment. In this area there is discontentment for the reason of the appeal body cancelling or reducing penalties. Cancelling penalties occurs for the reason of process errors when conducting inspections or disunity in interpreting the valid legislation. Improving this area would require proposing a methodical instruction to define a unanimous

interpretation of the legislation by the Ministry of the Environment, as a founder of the CEI and the Regional Department of State Administration.

The area of personnel support was assessed as sufficient with a note that with respect to the drop in the number of employees as part of cost efficiencies, there would be a lack of employees. Then it would be necessary to amend the valid legislation, in particular to remove the duplicity of authorities of individual bodies and most probably even to amend the frequency of inspections. That could, however, result in failing to fulfil the main objective, i.e. ensuring sufficient prevention of serious incidents. In case of inspectors working under the Department of Water Protection, there were two solutions defined: either leaving the existing status or including this area under the Department of Waste Management where integrated prevention also sits at the moment. The second option would mean the necessity to train all inspectors of waste management in the area of prevention of serious incidents so that methodical management of people was ensured.

The last reviewed area is training of new inspectors and developing the current ones. The area of training new inspectors was assessed as insufficient, in particular its practical part. Therefore, the only possible solution is to amend the methodical instruction to train new employees and include more practical preparation. Another suggestion is to introduce re-examining, once in half a year before a new inspector is allowed to carry out inspections. Another point was developing the current inspectors. In this area the methodical instruction was proposed to be amended by including more information, in particular around the inspections or “what and how” should be inspected. Furthermore, it was suggested to introduce regular re-examining of inspectors, approximately once in two years and always when legislation changes.

The last examined area was to assess the knowledge level of experts of prevention of serious incidents. The test contained 15 questions and only ten experts participated in it. The average score of errors was one error per one expert. This result can be perceived as very good and it can be said that knowledge is on a very good level. This confirms that the Inspectorate can rely on strong expert foundation.

In conclusion, it is necessary to add that the CEI operates in the examined area as a body of prevention and therefore its activity in this area plays a vital role in the fight to prevent serious incidents from occurring.

Key words: CEI, Prevention of Serious Incidents, inspection, state administration

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to – v nezkrácené podobě – v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 20.5.2013

.....

Simona Dobisová

Poděkování

Touto cestou bych velice ráda poděkovala v první řadě mému vedoucímu práce doc. Dr. rer. nat. Friedovi Zölzrovi, konzultantovi RNDr. Ladislavu Bížovi, pracovníkům České inspekce životního prostředí, kteří se účastnili dotazníkového šetření a Ing. Kamile Šebkové za odbornou pomoc.

Dále bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za jejich schovívavost a pomoc, kterou mi poskytovali během celého studia.

Obsah

1. Úvod.....	14
TEORETICKÁ ČÁST	15
2. Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP, Inspekce).....	15
2.1 Historie vzniku ČIŽP	15
2.2 Činnosti České inspekce životního prostředí	19
2.3 Organizační struktura České inspekce životního prostředí	20
2.4 Rozdělení činnosti ČIŽP	21
2.5 Zrod České právní úpravy v oblasti prevence závažných havárií.....	21
3. Předmět Zákona o prevenci závažných havárií	24
3.1 Vymezení působnosti zákona o prevenci závažných havárií	24
3.1.1 Vymezení vybraných základních pojmů.....	24
3.2 Zákonná podpora ČIŽP v oblasti prevence závažných havárií	26
3.3 Kategorizace zdrojů do skupiny A a B	27
3.3.1 Dokumenty skupiny A	29
3.3.2 Dokumenty skupiny B	30
3.4 Působnost ČIŽP dle zákona o prevenci závažných havárií (PZH)	32
3.4.1 Cíl kontrol	32
3.4.2 Četnost kontrol.....	32
3.4.3 Plánování kontrol	33
3.4.4 Obsah plánu kontroly	33
3.4.5 Provádění kontrol.....	34
3.4.6 Zaměření kontrol.....	35
3.4.7 Povinnosti provozovatelů objektů při kontrole.....	35
3.4.8 Povinnosti kontrolních pracovníků	36
3.4.9 Zpracování výsledků kontroly	36
3.4.10 Správní delikty	38
3.4.11 Kontroly nezařazených objektů	38
3.4.12 Vyjadřování ČIŽP	39
3.4.13 Roční plán kontrol	39
3.5 Personální zabezpečení kontrolní činnosti ČIŽP v oblasti PZH	40
3.6 Vzdělávání kontrolních pracovníků ČIŽP	41
3.6.1 Struktura vzdělávání	41
3.6.2 Vstupní vzdělávání úvodní	41
3.6.3 Vstupní vzdělávání následné	42
3.6.4 Prohlubující vzdělávání	42

3.6.5	Odborný kurz prevence závažných havárií.....	43
4.	Kontroly a zjištěná porušení zákona.....	44
4.1	Zajímavé případy	44
4.1.1	Společná kontrola německých a českých zástupců ve společnosti Wacker Chemie AG v Nünchritz v Sasku.....	45
4.1.2	Subjekt TOMEGAS s.r.o.	45
4.1.3	Areál Explosia a.s.	46
	PRAKTICKÁ ČÁST	47
5.	Metodika	47
6.	Výsledky – činnost České inspekce životního prostředí na poli prevence závažných havárií	49
6.1	Legislativa	50
6.2	Spolupráce.....	54
6.3	Personální zabezpečení	56
6.4	Vzdělávání.....	58
6.5	Výsledky – znalosti inspektorů ČIŽP	60
7.	Diskuze	77
7.1	Diskuze nad zvolenou metodikou	77
7.2	Diskuze k dotazníkové části.....	79
7.2.1	Diskuze ke komplexnosti legislativy	79
7.2.2	Diskuze k rozdělení kompetencí mezi orgány IP	81
7.2.3	Diskuze k otázce výše pokut.....	81
7.2.4	Diskuze k otázce četnosti kontrol	82
7.2.5	Diskuze ke spolupráci s ostatními orgány	82
7.2.6	Diskuze ke spolupráci s odvolacím orgánem, tj. MŽP	83
7.2.7	Diskuze k personálnímu zabezpečení a obsazení na ČIŽP.....	84
7.2.8	Diskuze k zařazení inspektorů PZH do Odboru ochrany vod	85
7.2.9	Diskuze k otázce školení a vzdělávání inspektorů ČIŽP	86
7.2.10	Diskuze k otázce vzdělávání inspektorů ČIŽP	87
7.3	Diskuze k výsledku testu znalostí	89
7.4	Souhrn diskuze	90
8.	Závěr	92
	Seznam tabulek.....	94
	Seznam obrázků.....	95
	Seznam informačních zdrojů	96

Seznam použitých zkratk

CITES – Convention on International Trade in Endangered Species (překlad: Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin)

ČIŽP – Česká inspekce životního prostředí

ČR – Česká republika

ČSR – Československá socialistická republika

ČVI – Česká vodohospodářská inspekce

EU – Evropská unie

GMO – Geneticky modifikované organizmy

HZS – Hasičský záchranný sbor

II – integrovaná inspekce

IMPEL – The European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law (překlad: Evropská síť evropských pro implementaci a prosazování práva životního prostředí)

IT – informační technologie

KÚ – krajský úřad

KVRIS – Krajská vodohospodářská inspekce

MVLH – Ministerstvo lesního a vodního hospodářství

MV – Ministerstvo vnitra

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

OI – Oblastní inspektorát

PZH – Prevence závažných havárií

SVI – Státní vodohospodářská inspekce

1. Úvod

Česká inspekce životního prostředí, jako organizační složka státu, byla zřízena zákonem č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa. Problematikou prevence závažných havárií se zabývá na základě zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií.

Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií byl v roce 2010 významně novelizován. České inspekci životního prostředí tak přibyla nová kompetence, a to povinnost kontrolovat, zda provozovatel postupuje podle schváleného bezpečnostního programu nebo bezpečnostní zprávy a vnitřního havarijního plánu.

Cílem této diplomové práce je analýza kontrolní činnosti ČIŽP u zařízení či objektů zařazených do kategorie A nebo B na jedné straně a návrh optimalizace kontrolní činnosti ČIŽP v této oblasti na straně druhé. V rámci tohoto cíle bude zhodnocena i legislativní podpora kontrolní činnosti a vzdělávání pracovníků Inspekce v oblasti prevence závažných havárií. V neposlední řadě bude zhodnocen i postup při samotných kontrolách.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část, kdy teoretická část obsahuje charakteristiku České inspekce životního prostředí, zrod a vývoj právní úpravy v oblasti prevence závažných havárií, činnost ČIŽP v této oblasti se zaměřením na plánování a průběh kontrol, vývoj počtu kontrol, zaměření kontrolní činnosti a dále popis vybraných havárií.

Praktická část práce je členěna na metodiku, výsledky a diskuzi. Pro výzkum bylo použito dotazníkového šetření, které pokrývá čtyři základní oblasti, a to legislativu, personální obsazení, spolupráci s orgány integrované inspekce a krajskými úřady a školení a vzdělávání inspektorů ČIŽP. Další část výzkumu se týká současného stavu znalostí, kdy k jeho zhodnocení bylo použito vědomostního testu s možnostmi. Vyhodnocení jednotlivých částí je umístěno v části výsledky. Diskuze pak obsahuje slovní vyhodnocení výsledků s možným návrhem úprav činnosti ČIŽP v této oblasti.

TEORETICKÁ ČÁST

2. Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP, Inspekce)

Česká inspekce životního prostředí, jako organizační složka státu, byla zřízena zákonem č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa a je přímo podřízena Ministerstvu životního prostředí (MŽP). Svou činnost vykonává v pěti stěžejních oblastech ochrany životního prostředí, a to ochraně ovzduší, ochraně vod, odpadovém hospodářství, ochraně přírody a ochraně lesa (1).

Postupem času byly Inspekci svěřovány i další kompetence, např. dle zákona o prevenci závažných havárií, o chemických látkách a přípravcích, o obalech, o nakládání s geneticky modifikovanými organizmy (GMO), o zoologických zahradách, o ekologické újmě aj.

V posledních letech dochází stále více k uplatňování tzv. „integrovaného přístupu“ mající za úkol pohlížet na ochranu životního prostředí v komplexním měřítku a ne pouze se zaměřením na úzkou problematiku danou specifickými zákony pro výše zmíněné stěžejní oblasti ochrany životního prostředí (2).

Dlouhodobým záměrem České inspekce životního prostředí je být důvěryhodnou, silnou a respektovanou organizací, působící jednotně na území České republiky v oblasti ochrany a zlepšování stavu životního prostředí pomocí inspekční činnosti a účinného prosazování práva životního prostředí. Tuto činnost ČIŽP vykonává na vysoké odborné úrovni (2).

2.1 Historie vzniku ČIŽP

Státní vodohospodářská inspekce

První zmínka o inspekčním orgánu v oblasti ochrany životního prostředí, konkrétně v oblasti ochrany vod, je datována do roku 1960, kdy se podařilo tehdejšímu ústřednímu vodohospodářskému orgánu, tj. Ministerstvu zemědělství, lesního a vodního hospodářství, schválit vyhlášku č. 136 o Státní vodohospodářské inspekci (SVI).

Vyhláška stanovila poslání a hlavní úkol kontrolního orgánu, a to kontrolovat u uživatelů vody dodržování povoleného odběru vody a její hospodárné využití ve výrobě, množství a jakost odpadních vod, výstavbu, provoz a údržbu čistíren odpadních vod a plánování, přípravu a provoz zařízení a opatření ke zlepšení využití vody a ochrany vod. Metodou práce byla především odborná pomoc kontrolovaným organizacím a spolupráce s tehdejšími okresními národními výbory (3).

Ústředí, tj. ředitelství, Státní vodohospodářské inspekce, které metodicky řídilo oblastní inspektoráty, bylo součástí Ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství, jednotlivé oblastní inspektoráty byly součástí krajských vodohospodářských organizací (KVRIS) (3).

SVI neměla žádnou vlastní pravomoc mimo práva vstupovat do závodů a jejich příslušných částí. Vyhláška pouze stanovovala povinnost kontrolovaných subjektů s inspekcí spolupracovat. Výše zmíněná vyhláška byla novelizována vyhláškou č. 55/1966 Sb., a dala tak vzniknout samostatné organizaci, která již plně nepodléhala Ministerstvu zemědělství, lesního a vodního hospodářství a získala nové kompetence v oblasti terénní činnosti. Náplň činnosti pracovníků inspekce, tj. inspektorů, byla zejména činnost zaměřena na kontrolu výstavby a provozu čistíren odpadních vod a ostatních podobných zařízení a také kontrolu souladu provozu závodů s platnými vodohospodářskými rozhodnutími. Nátlakovým nástrojem byly pokuty, které SVI navrhovala k uložení okresním národním výborům (3).

Státní technická inspekce ochrany ovzduší

V době uvolnění totalitního režimu byl v roce 1967 vydán právní předpis, a to zákon č. 35 ze dne 7.4.1967 o opatřeních proti znečišťování ovzduší, díky němuž dle §13 byla při Ministerstvu lesního a vodního hospodářství (toto ministerstvo vzniklo rozdělením výše zmíněného Ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství v roce 1967) vznikla po vzoru SVI Státní technická inspekce ochrany ovzduší (4).

Zákon č. 35/1967 Sb. s ohledem na zastaralé technologie používané v České republice stanovoval přípustnou míru znečišťování ovzduší podle výšky komína (nebylo tedy nutné snižovat emise z technologií, ale stačilo zvýšit komín nebo výdech).

Vztahoval se dále pouze na znečišťovatele, kteří překračovali přípustnou míru znečištění ovzduší. Přes uvedené nedostatky byl převratným předpisem v ochraně životního prostředí, kdy již v základní části zákona bylo Státní technické inspekci životního prostředí umožněno ukládat pokuty a dále bylo i zpoplatněno znečištění ovzduší. Také kontrolovala a posuzovala technickou úroveň provozovaných odlučovacích a čistících zařízení a jejich provoz a údržbu (4).

V roce 1969 zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČSSR se tato Státní technická inspekce stala Českou technickou inspekci ochrany ovzduší podřízenou Ministerstvu lesního a vodního hospodářství (3).

Vyhláškou č. 66/1987 Sb. byla též namísto Státní vodohospodářské inspekce ustavena Česká vodohospodářská inspekce (ČVI) a její působnost byla založena na výkonu vrchního státního dozoru. Tato změna nastala v období vznikajících a sílících kritik stavu životního prostředí a aktivit k jeho zlepšení. Národní hospodářství v té době fungovalo jako škůdce životního prostředí. Následkem stále více se zhoršujícího stavu životního prostředí se i v této době začala vytvářet různá nestátní hnutí, kterým nebyl lhostejný stav životního prostředí. Jedním takovým sdružením bylo i Hnutí Brontosaurus, s kterým hojně spolupracovala právě výše zmíněná ČVI. ČVI byla jediný státní orgán, který mohl mapovat ekologické škody na území sovětských enkláv (4).

Lesnická inspekce

V 70. letech v rámci vnitřního kontrolního systému vznikla Lesnická inspekce přímo řízena Ministerstvem lesního a vodního hospodářství (MLVH) k řešení problémů v souvislosti s ekologicko-hospodářskými opatřeními v lesích. Lesnická inspekce nemusela být zřízena zákonem, neboť 98% plochy lesů spravovalo právě MLVH. Postupem času byla Lesnické inspekci podřízena i další odvětví, a to dřevařství, papírenství a nábytkářský průmysl a v důsledku toho byla přejmenována z lesnické na Lesnicko-dřevařskou inspekci (3).

Vznik České inspekce životního prostředí

V roce 1990 zaniklo Ministerstvo lesního a vodního hospodářství a nově bylo založeno Ministerstvo životního prostředí. V důsledku změn v systému řízení probíhajících počátkem 90. let bylo již nutné zřídit kontrolní orgán, zabývající se ochranou životního prostředí zákonem. Od počátku však nebylo jasné, zda budou dosud existující inspekce sloučeny či zůstanou samostatně. Jako první se začal formovat zákon o Lesnické inspekci a návrh tohoto zákona byl nakonec doplněn o zřizovací ustanovení České inspekce životního prostředí. Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, byl prvním zákonem, který upravoval systém státní správy v oblasti životního prostředí České republiky v polistopadové éře. Inspekce se tak stala správním orgánem a mohla tedy sama vydávat správní rozhodnutí. Tímto zákonem byly položeny základy pro tři složky ochrany životního prostředí, a to ochranu vod, ovzduší a lesa. V průběhu roku 1992 byla založena složka odpadového hospodářství a jako poslední složka ochrany přírody (3).

Zpočátku se pracovníci, kteří byli vždy odborně zdatní v dané problematice složky, potýkali s lehčími problémy v oblasti vedení správního řízení, což pro ně byla oblast úplně nová (4).

Rok 1993 byl rokem organizační změny, kdy došlo k přechodu divizního uspořádání na uspořádání regionální za vzniku deseti oblastních inspektorátů a pěti oddělení, která jsou tvořena bývalými divizemi (5).

V průběhu dalších let došlo k nárůstu celé řady kompetencí, např. poplatkové agendy u oddělení ochrany vod, činnost oddělení ochrany přírody v oblasti CITES, ochrany ozónové vrstvy Země, nakládání s chemickými látkami, prevence závažných havárií a problematiky geneticky modifikovaných organismů (5).

2.2 Činnosti České inspekce životního prostředí

Stěžejní činností Inspekce je provádění kontrol na úseku ochrany životního prostředí svěřený jí na základě zákonů a dalších právních předpisů (6).

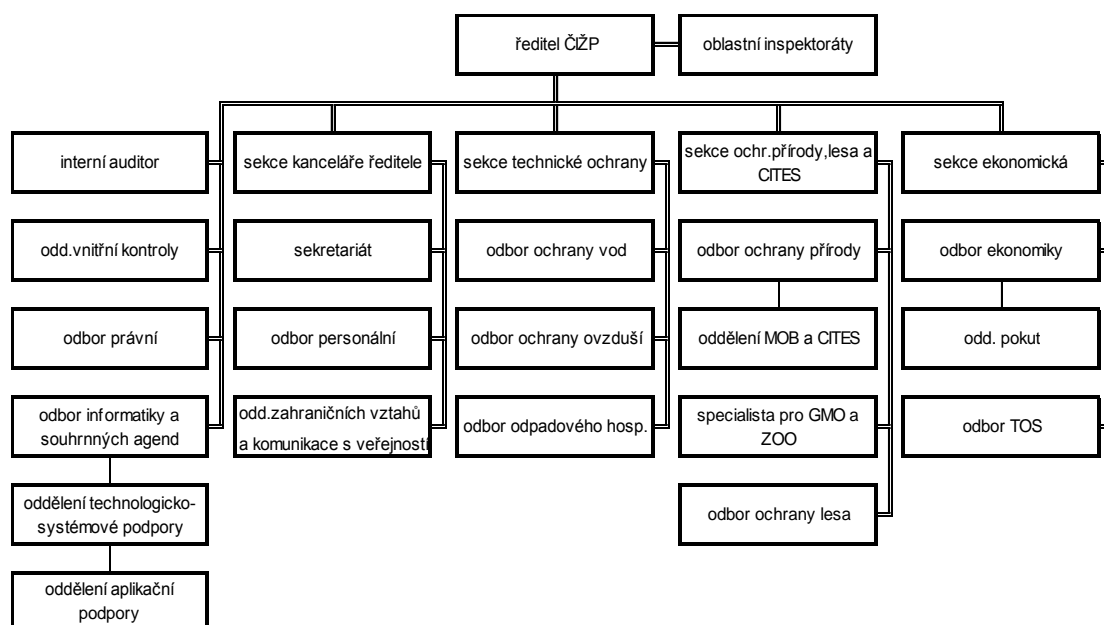
Mezi hlavní činnosti Inspekce patří (2):

- dozor nad dodržováním právních předpisů na ochranu životního prostředí a rozhodnutí podle nich vydaných,
- provádění inspekční činnosti – kontrol,
- ukládání opatření k nápravě zjištěných nedostatků,
- ukládání pokuty, příp. jiných sankčních opatření za porušování povinností stanovených právními předpisy a rozhodnutími na úseku životního prostředí,
- kontrola obchodu a nakládání s ohroženými druhy živočichů a rostlin, včetně produktů z nich uváděných na trh (zadržení a zabavení nelegálně získaných exemplářů),
- omezení, případně zastavení provozů, pokud vážně ohrožují životní prostředí,
- podíl na řešení starých ekologických zátěží,
- řešení podnětů občanů i právnických osob,
- poskytování informací na základě žádostí ve smyslu platných zákonů,
- informování veřejnosti i sdělovacích prostředků a orgánů státní správy o údajích o životním prostředí, které získává při inspekční činnosti,
- vypracování stanovisek pro jiné orgány státní správy,
- podíl na řešení havárií v oblasti životního prostředí,
- spolupráce s inspekčními orgány zemí Evropské unie a sítí inspekčních orgánů Evropské unie (EU) v rámci organizace IMPEL,
- stanovení poplatků za vypouštění odpadních vod a odběr podzemních vod.

2.3 Organizační struktura České inspekce životního prostředí

V čele inspekce stojí ředitel (statutární zástupce) přímo jmenovaný ministrem životního prostředí. Inspekce je členěna na Ředitelství, 10 oblastních inspektorátů (OI) a 2 pobočky. Oblastní inspektoráty a pobočky jsou umístěny po krajích a zajišťují tak krajskou působnost ČIŽP (7).

ČIŽP je podle své věcné působnosti členěno na 5 základních odborných složek, a to ochranu ovzduší, ochranu vod, odpadové hospodářství, ochranu přírody a ochranu lesa. Ředitelství pak dále obsahuje servisní složku zajišťující technické zázemí i oblastním inspektorátům. Tato servisní složka se člení na sekci kanceláře ředitele, sekci odboru ekonomiky, odbor právní, odbor IT a oddělení vnitřní kontroly (8).

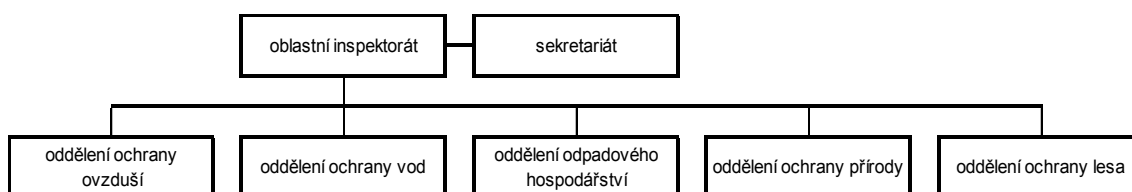

Obrázek 1 – Organizační struktura ředitelství ČIŽP (9)

Oblastní inspektoráty a jejich sídla

V čele oblastního inspektorátu stojí ředitel OI jmenovaný ředitelem ČIŽP.

Oblastní inspektoráty mají svá sídla v Praze pro Prahu a Středočeský kraj, v Českých Budějovicích pro Jihočeský kraj, v Plzni pro kraj Plzeňský, v Ústí nad Labem pro Ústecký kraj (pod oblastí inspektorát v Ústí nad Labem spadá pobočka ČIŽP v Karlových Varech pro Karlovarský kraj), v Liberci pro Liberecký kraj, v Hradci Králové pro kraj Královehradecký a Pardubický, v Havlíčkově Brodě pro kraj Vysočinu, v Brně pro Jihomoravský (pod oblastní inspektorát v Brně spadá pobočka ČIŽP ve Zlíně pro Zlínský kraj) a v Ostravě pro kraj Moravskoslezský (2).

Obrázek 2 – Organizační struktura oblastního inspektorátu ČIŽP (9)

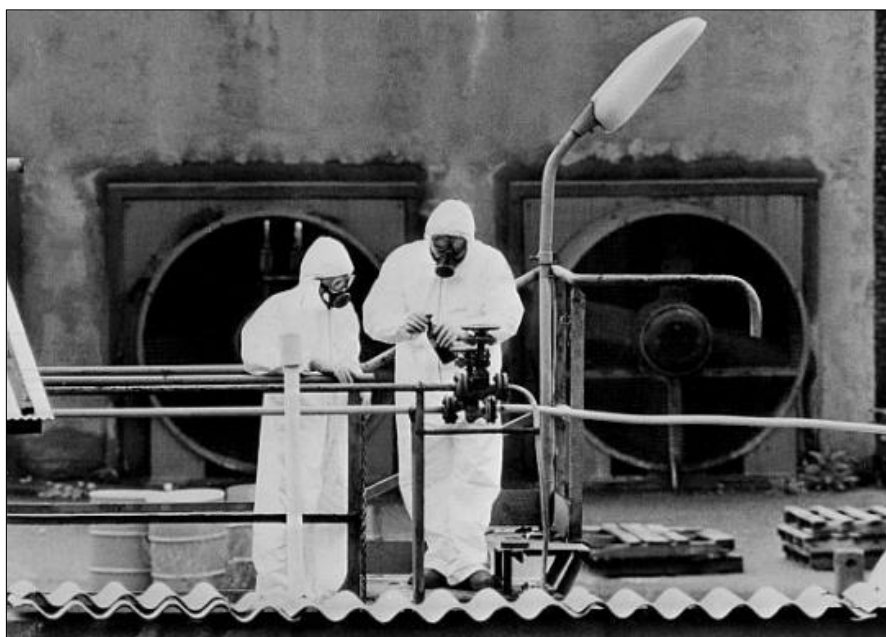
2.4 Rozdělení činnosti ČIŽP

Mezi hlavní náplň ředitelství Inspekce patří zejména metodické vedení oblastní inspektorátů, které je uskutečňováno pomocí konzultací, vydáváním metodických pokynů pro specifické oblasti ochrany životního prostředí a podílením se na kontrolní činnosti u zvláště závažných případů. Kontrolní činnost je hlavní náplní pracovníků oblastních inspektorátů (10).

2.5 Zrod České právní úpravy v oblasti prevence závažných havárií

Prevence závažných havárií začala být řešena v důsledku zvýšeného výskytu velkých průmyslových havárií. Jedním takovým impulsem byla havárie v italském

městě Seveso, kdy došlo k havárii v chemickém závodě Švýcarské firmy vyrábějící prostředky na ochranu rostlin. Ve výrobě trichlorfenolu selhalo řízení teploty v reaktoru, obsah reaktoru se přehřál a vyvařil se do ovzduší. Jako příčina byla označena chyba obsluhy. Jeden z odhadů uvádí, že havárií došlo ke vzniku půl kilogramu dioxinu, který sice neměl za následek lidské životy, ale došlo k úhynu drobných domácích živočichů (11).

Obrázek 3 – Chemici v Italském Sevesu po havárii (12)

Tato havárie ač neměla vážné důsledky, vyvolala vlnu kritiky týkající se nedostatečné právní úpravy na poli prevence závažných havárií.

První evropská právní úprava byla takzvaná Seveso direktiva 82/501/EEC on the Major Accident Hazards on Certain Industrial Activities. V roce 1996 vyšla novela direktivy Seveso 96/82/EC Control of Major Accident Hazards Involving Dangerous Substances, která je známá pod zkráceným názvem SEVESO II. V České republice (ČR) byla tato direktiva implementována a byl vydán zákon č. 353/1993 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými

látkami a chemickými přípravky (dále jen zákon o prevenci závažných havárií). Tento zákon se vztahoval na přibližně 150 průmyslových podniků v ČR a stanovil základní povinnosti provozovatelům těchto objektů. Dále určoval limity pro zařazení do jednotlivých skupin (kategorií) A a B (13).

Tento zákon představoval významný přínos pro prevenci závažných havárií, a to zejména v objektech, kde se nachází a využívá nadlimitní množství vybraných nebezpečných látek.

Dalším pokrokem v této oblasti bylo vydání novelizace výše zmíněného zákona zákonem č. 82/2004 Sb., který oproti původnímu znění upravoval a upřesňoval některé pojmy, postupy a také povinný rozsah poskytovaných informací. Dále tento zákon nově obsahoval plán fyzické ochrany, jako reakci na možnost neoprávněného vniknutí do objektu či možnost útoku. Od 1. června 2006 vstoupil v platnost nový zákon o prevenci závažných havárií, a to zákon č. 59/2006 Sb., který zahrnuje aktuální změny příslušné legislativy EU. Mezi hlavní důvody vypracování nového zákona patří implementace změn ve směrnici Seveso II v roce 2003 (č. 2003/105/ES jako reakce na závažné havárie, například únik kyanidů z odkladiště dolu v rumunském Baia Mare (2000), či požár skladiště pyrotechnických pomůcek v holandském Enschede (2000). Dalším důvodem bylo zajištění lepší srozumitelnosti a přehlednosti (13).

3. Předmět Zákona o prevenci závažných havárií

V § 1 tohoto zákona je přesně vymezen předmět úpravy, a to: „*Tento zákon jednak zpracovává příslušné právní předpisy Evropského společenství a stanoví systém prevence závažných havárií pro objekty a zařízení, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná chemická látka nebo chemický přípravek s cílem snížit pravděpodobnost vzniku a omezit následky závažných havárií na zdraví a životy lidí, hospodářská zvířata, životní prostředí a majetek v objektech a zařízeních a jejich okolí*“ (14).

3.1 Vymezení působnosti zákona o prevenci závažných havárií

Zákon vymezuje povinnosti právnických osob a podnikajících fyzických osob, které vlastní, užívají nebo budou uvádět do užívání objekt nebo zařízení, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná chemická látka nebo chemický přípravek na jedné straně a působnost orgánů veřejné správy na úseku prevence závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky na straně druhé. Dalším bodem úpravy jsou též správní delikty a tomu přiřazené sankce (14).

3.1.1 Vymezení vybraných základních pojmů

Pro účely této diplomové práce byly vybrány následující základní pojmy, které bezprostředně souvisí se zvoleným tématem.

Definice pojmu objekt

Jako objekt je pro účely této problematiky chápán celý prostor (soubor prostorů), v němž je umístěno jedno nebo více zařízení, a to včetně společných (souvisejících) infrastruktur a činností, které jsou v užívání právnických osob a podnikajících fyzických osob (14).

Definice pojmu zařízení

Zařízení je dle zákona o PZH definováno jako: „zařízení je *technická nebo technologická jednotka, ve které je nebezpečná látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována a která zahrnuje také všechny části nezbytné pro provoz, například stavební objekty, potrubí, skladovací tankoviště, stroje, průmyslové dráhy a nákladové prostory*“ (14).

Definice pojmu nebezpečná látka

Pro účely výše uvedeného zákona je za nebezpečnou látku považována vybraná chemická látka nebo chemický přípravek podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu a zároveň se nacházejí v objektu nebo zařízení v podobě suroviny, výrobku, vedlejšího produktu, zbytku či meziprojektu. Mezi tyto látky se dále řadí i ty, u kterých existuje důvodný předpoklad, že mohou vzniknout v případě havárie (14).

Definice pojmu závažná havárie

Jako závažná havárie je označována částečně nebo zcela neovladatelná událost, ohraničená časem a prostorem, při které dojde k úniku nebezpečné chemické látky vyskytující se nebo vznikající v objektech či zařízeních, a která může způsobit vážné ohrožení zdraví, života, životního prostředí nebo újmu na majetku. Jedná se například o závažný únik, požár nebo výbuch takovéto látky (14).

Definice pojmu orgány integrované inspekce

Mezi orgány integrované inspekce řadíme Státní úřad inspekce práce, správní úřady na úseku požární ochrany a ochrany obyvatelstva, integrovaný záchranný systém, Český báňský úřad a krajské hygienické stanice (15).

3.2 Zákonná podpora ČIŽP v oblasti prevence závažných havárií

Se zákonem č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o prevenci závažných havárií) souvisí tyto platné prováděcí předpisy (15):

- Zákon č. 488/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů.
- Vyhláška MV č. 103/2006 Sb., o stanovení zásad pro vymezení zóny havarijního plánování a o rozsahu a způsobu vypracování vnějšího havarijního plánu.
- Vyhláška MŽP č. 255/2006 Sb., o rozsahu a způsobu zpracování hlášení o závažné havárii a konečné zprávy o vzniku a dopadech závažné havárie.
- Vyhláška MŽP č. 256/2006 Sb., o podrobnostech systému prevence závažných havárií.
- Vyhláška MPO č. 250/2006 Sb., kterou se stanoví rozsah a obsah bezpečnostních opatření fyzické ochrany objektu nebo zařízení zařazených do skupiny A nebo do skupiny B.
- Nařízení vlády ČR č. 254/2006 Sb., o kontrole nebezpečných látek.

3.3 Kategorizace zdrojů do skupiny A a B

Pro správné pochopení výkonu kontrolní činnosti ČIŽP v oblasti prevence závažných havárií je nejprve nutné objasnit si kategorizaci objektů či zařízení do skupin A nebo B.

Návrh na zařazení objektu

Pokud není nebezpečná chemická látka umístěná v objektu či zařízení uvedena v tab. č. I přílohy zákona č. 59/2006 Sb. nebo nemá vybrané vlastnosti dle tab. č. II téhož zákona, řídí se pravidla nakládání s touto látkou zákonem č. 350/2011 Sb., o chemických látkách (16)

Pokud tyto výše uvedené vlastnosti splňuje, provozovatel je v první řadě povinen zpracovat seznam, ve kterém je uveden druh, množství, klasifikace a fyzikální forma všech nebezpečných látek a na základě tohoto seznamu navrhnout zařazení objektu či zařízení do příslušné kategorie (14).

Popis umístění nebezpečných látek

Umístěné množství nebezpečné látky v objektu nebo zařízení se určuje na základě údajů ve výrobní dokumentaci nebo stavebním projektu. U technologických jednotek nebo jejich částí, jako např. zásobník hořlavin, potrubní most apod., se jejich umístěné množství určuje na základě projektové (výrobní) dokumentace dodavatele zařízení. Kapacita objektů pro skladování se posuzuje na základě údajů v kolaudačních rozhodnutích. V případě nově zřizovaného objektu nebo změn dokončené stavby na základě projektové dokumentace použité pro podání návrhu na zahájení územního řízení o jeho umístění, popřípadě žádosti o vydání stavebního povolení (§ 21 odst. 1 zákona) (17).

Pro zařazení objektu resp. výpočet množství nebezpečné látky platí následující pravidla (11):

- a) V případě, že je nebezpečná látka umístěná v objektu či zařízení v množství menším či stejném než 2% množství nebezpečné látky uvedené v tabulce I nebo

tabulce II, a pokud její umístění v objektu či zařízení je takové, že nemůže působit jako iniciátor závažné havárie nikde na jiném místě objektu či zařízení, není pro účely zařazení s touto látkou počítáno.

- b) Pokud nebezpečná látka nebo více nebezpečných látek uvedených v tabulce I náleží také do nějaké skupiny s vybranou nebezpečnou vlastností uvedené v tabulce II, použije se pro jejich zařazení do skupiny A nebo do skupiny B množství uvedené v tabulce I.
- c) V případě, že se jedná o nebezpečnou látku, která má více nebezpečných vlastností, uvedených v tabulce II, použije se pro její zařazení do skupiny nejnižší množství z množství uvedených u jejich nebezpečných vlastností v tabulce II.
- d) Za předpokladu, že nebezpečná látka je umístěna na více místech objektu či zařízení, provede se součet všech dílčích množství jednoho druhu nebezpečné látky, která jsou v objektu nebo zařízení umístěna. Tento součet je pak výchozím množstvím nebezpečné látky, podle kterého následně dojde k zařazení do skupiny A nebo B.

Obsah návrhu na zařazení

Návrh provozovatele na zařazení do skupiny A nebo B musí dle zákona o PZH obsahovat (14):

- a) Identifikační údaje objektu nebo zařízení a fyzické osoby oprávněné jednat jménem provozovatele.
- b) Seznam.
- c) Popis stávající nebo plánované činnosti provozovatele.
- d) Popis a grafické znázornění okolí objektu nebo zařízení.
- e) Údaje o množství nebezpečných látek v objektu nebo zařízení použitých při výpočtu v návrhu na zařazení, doplněné o množství nebezpečných látek, uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu v části 1 tabulce I a tabulce II.

f) Popis výpočtu podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu v části 2.

Po předložení všech nezbytných údajů vydá krajský úřad rozhodnutí o zařazení objektu do kategorie A nebo B.

Pro předcházení domino efektu je krajský úřad také oprávněn vyzvat objekty zařazené do kategorie A nebo B ke sdílení všech potřebných údajů pro snížení rizika domino efektu.

Při změně druhu nebo množství umístěné nebezpečné látky je provozovatel povinen doručit krajskému úřadu upravený návrh na zařazení, a to nejpozději do jednoho měsíce od změny.

3.3.1 Dokumenty skupiny A

Pro objekty či zařízení spadající do kategorie A je uložena povinnost zpracovat následující dokumenty:

- a) Analýza a hodnocení rizik se zpracovává pro obě kategorie, tedy A i B, a zpracovává se pro všechny fáze životního cyklu objektu či zařízení. Je zaměřena na identifikaci zdrojů rizik, jejich ocenění a dále k určení možných scénářů událostí a jejich příčin, které mohou vést ke vzniku závažné havárie, odhad dopadů havárie a v neposlední řadě jsou zde rizika hodnocena dle přijatelnosti (18).
- b) Bezpečnostní program, který obsahuje základní údaje o objektu nebo zařízení, analýzu a hodnocení rizik, zásady, cíle a politiku prevence závažné havárie, popis systému řízení bezpečnosti a závěrečné shrnutí. Bezpečnostní program je po obdržení vyjádření Ministerstva životního prostředí a dalších dotčených úřadů následně schválen krajským úřadem. V případě jeho neschválení je provozovatel vyzván k doplnění či přepracování bezpečnostního programu (14, 18).
- c) Plán fyzické ochrany objektu nebo zařízení je zpracováván jak pro skupinu A tak i pro skupinu B. Obsahuje analýzu množství neoprávněných činností

a provedení případného útoku na objekt či zařízení, režimová opatření, fyzická ostraha a technické prostředky. Tento plán je zasílám krajskému úřadu a Policii ČR. Funkčnost bezpečnostních opatření je provozovatel povinen prověřit nejméně jednou ročně a z tohoto prověření vyhotovit zápis, který je uchováván nejméně po dobu tří let (14,19).

3.3.2 Dokumenty skupiny B

Pro objekty či zařízení spadající do kategorie B je uložena povinnost zpracovat následující dokumenty:

- a) Analýza a hodnocení rizik.
- b) Bezpečnostní zpráva, která obsahuje základní informace a data o objektu, analýzu a hodnocení rizik závažné havárie, popis systému prevence závažné havárie, popis preventivních bezpečnostních opatření k omezení vzniku a následkům havárie a závěrečné shrnutí. V rámci bezpečnostní zprávy je dále povinností provozovatele vypracovat zásady vnitřního havarijního plánu a poskytnout informace umožňující vypracování vnějšího havarijního plánu. Bezpečnostní zpráva je po obdržení vyjádření Ministerstva životního prostředí a dalších dotčených úřadů následně schválen krajským úřadem. Bezpečnostní zpráva se předkládá nejvýše v pětiletých intervalech nebo při každé změně do třech měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí krajského úřadu o změně. V případě jeho neschválení je provozovatel vyzván k doplnění či přepracování bezpečnostní zprávy (14, 18).
- c) Plán fyzické ochrany objektu nebo zařízení.
- d) Vnitřní havarijní plán je zpracováván provozovatelem v součinnosti se zaměstnanci a jeho cílem je přesně specifikovat opatření uvnitř objektu nebo zařízení při vzniku závažné havárie vedoucí ke zmírnění jejích dopadů. Stanovuje způsob, jakým dojde k zajištění havarijní připravenosti včetně informačních, materiálních, lidských a ekonomických zdrojů pro případ vzniku

havárie, opatření zajišťující vhodný monitoring následků a sanaci místa havárie a způsob dokumentace. Provozovatel je dále uložena povinnost předat tento plán krajskému úřadu a aktualizovat jej do jednoho měsíce po každé změně a zajistit prověření jeho aktuálnosti nejméně jednou za tři roky ode dne, kdy vnitřní havarijní plán vešel v platnost (14).

- e) Písemné podklady pro stanovení zóny havarijního plánování obsahují údaje získané na základě vyhodnocení scénářů závažných havárií s ohledem na dopady závažné havárie na zdraví a životy osob, hospodářských zvířat, životní prostředí a majetek. Pro stanovení zóny havarijního plánování se používají i dílčí podklady poskytnuté dotčenými orgány veřejné správy a vyjádření veřejnosti, a dotčených obcí (20).

3.4 Působnost ČIŽP dle zákona o prevenci závažných havárií (PZH)

Česká inspekce životního prostředí dle zákona o prevenci závažných havárií zpracovává a projednává návrh ročního plánu kontrol, organizuje a koordinuje plány kontrol, zpracovává výslednou zprávu o kontrole, kontroluje dodržování ustanovení zákona provozovatelem, při neplnění těchto ustanovení je oprávněna uložit pokutu a v neposlední řadě zpracovává roční souhrnnou zprávu o provedených kontrolách a zasílá ji Ministerstvu životního prostředí (14).

3.4.1 Cíl kontrol

Kontroly jsou každoročně cíleny na ověřování aktuálnosti primárních údajů bezpečnostní dokumentace a prováděny ve spolupráci s orgány integrované inspekce a krajskými úřady. Novelou zákona o prevenci závažných havárií mimo jiné Inspekce kontroluje, zda provozovatel postupuje dle schváleného bezpečnostního programu nebo bezpečnostní zprávy a vnitřního havarijního plánu (15).

3.4.2 Četnost kontrol

Četnost kontrol je plánována dle ustanovení § 34 odst. 3 zákona o prevenci závažných havárií, tj. subjekty zařazené do skupiny B nejméně jednou ročně a nejméně jednou za tři roky u subjektů zařazených do skupiny A (14).

V případě, kdy v předešlé kontrole byly zjištěny nedostatky, porušení zákona či došlo v průběhu sledované doby k závažné havárii, dochází ke zkrácení této doby (15).

Jedním ze specifických problémů je průběh kontroly u rozsáhlých objektů, kdy je téměř nemožné provést kontrolu na všech místech a všech zařízeních. V tomto případě probíhá kontrola postupně na jednotlivých částech, tj. na určité technické nebo technologické jednotce (15).

3.4.3 Plánování kontrol

Dle § 31 písm. a) zákona o prevenci závažných havárií ČIŽP zpracovává po projednání se správními úřady na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému, Českým báňským úřadem, krajskými hygienickými stanicemi a krajskými úřady roční plán kontrol. Postup pro plánování kontrol je dále upraven nařízením vlády č. 254/2006 Sb. o kontrole nebezpečných látek. Kompletaci plánu zajišťuje ředitelství Inspekce, dle následujícího harmonogramu (14):

- Do 31. srpna roku zpracují jednotlivé oblastní inspektoráty návrh „Ročního plánu kontrol“ nad dodržováním tohoto zákona pro následující rok. Následně je plán projednán s dotčenými orgány (15).
- Po zpracování připomínek dotčených orgánů je „Roční plán kontrol“ předán na ředitelství Inspekce, a to nejpozději do 30. září (15).
- Po obdržení všech dílčích plánů z OI je zpracován již finální „Roční plán kontrol“, který je poté zaslán na Ministerstvo životního prostředí a rozeslán všem dotčeným orgánům (15).

3.4.4 Obsah plánu kontroly

Obsah plánu kontroly je přesně definován nařízením vlády č. 254/2006 Sb. o kontrole nebezpečných látek. Na základě této vyhlášky je ke každé plánované kontrole sestaven přesný postup, obsahující:

- Identifikační údaje o provozovateli a jím užívaném objektu nebo zařízení, u nichž bude kontrola prováděna (14).
- Seznam orgánů integrované inspekce a název krajského úřadu, jejichž zástupci budou přítomni kontrole. U výše zmíněných zástupců s uvedením jména a příslušnosti k orgánu integrované inspekce resp. KÚ vedoucího kontroly a zbylých členů kontrolního týmu. Vedoucím kontrolní skupiny

je vždy pracovník ČIŽP, a to zaměstnanec příslušného oblastního inspektorátu nebo zaměstnanec ředitelství (15).

- Údaj o tom, zda se jedná o první kontrolu po schválení bezpečnostního programu a bezpečností zprávy, nebo o provedení opakované kontroly (14).
- Dalším bodem je uvedení zaměření kontroly, zejména na možnost vzniku domino efektu, možné následky závažné havárie přesahující hranice státu, realizaci doporučení Ministerstva životního prostředí k doplnění bezpečnostního programu nebo bezpečností zprávy, odstranění nedostatků zjištěných při předešlé kontrole, využívání zkušeností vyplývajících ze zpráv o závažných haváriích obdobných objektů nebo zařízeních, včasnost a obsah zasílaných hlášení o závažných změnách v objektu nebo zařízení, včasnost a obsah aktualizace bezpečnostního programu nebo bezpečnostní zprávy (15).
- Posledním bodem tohoto postupu je termín, ve kterém dojde ke kontrole (15).

3.4.5 Provádění kontrol

Kontroly jsou prováděny v přímé součinnosti s orgány integrované inspekce a KÚ.

Plán kontroly je zaslán provozovateli kontrolovaného subjektu minimálně 20 pracovních dnů přede dnem zahájení kontroly (21).

Vedoucí kontrolní skupiny je vždy pověřený pracovník ČIŽP resp., příslušného OI ČIŽP (tj. pracovník, který zajišťuje agendu zákona o prevenci závažných havárií). O provedené kontrole je ČIŽP na místě sepsán protokol o kontrolním zjištění. Krajský úřad dle § 32 odst. 1 písm. m) a orgány integrované inspekce dle § 33 odst. 1 písm. b) zákona o PZH o každé provedené kontrole zpracují v rozsahu své kompetence písemnou informaci, která obsahuje identifikační údaje osob (úřadu) odpovědných za provedení kontroly, kontrolovaného objektu, popis objektu nebo zařízení, výsledek kontroly dle specifického zaměření kontrolního úřadu, případně popis plnění uložených

nápravných opatření, popis zjištěných nedostatků (i odstraněných během kontroly), návrh opatření pro sjednání nápravy a v neposlední řadě jsou obsahem této zprávy i informace o zahájení správního řízení. Tyto informace musí být dodány ČIŽP tak, aby mohl být Inspekcí dodržen termín dle ust. §31 písm. e) zákona pro zpracování a projednání výsledné zprávy o kontrole. Výsledná zpráva musí být projednána s provozovatelem nejpozději do 30 dnů ode dne dokončení kontroly a nejpozději do 15 dnů od projednání s provozovatelem doručena krajskému úřadu a MŽP (15).

V případě, kdy doklady a údaje požadované v rámci kontroly nejsou k dispozici, je možné po vzájemné dohodě všech členů kontrolní skupiny, kontrolu přerušit a požádat o kompletní vyžádaných dokladů v určitém termínu a v kontrole po uplynutí stanovené lhůty pokračovat (15).

3.4.6 Zaměření kontrol

Zaměření kontrol upravuje § 34 zákona o PZH. Předmětem jsou zejména opatření přijatá k prevenci vzniku závažné havárie, zajištění vhodných prostředků zmírňujících možné dopady závažné havárie, dodržování preventivních bezpečnostních opatření uvedených v bezpečnostní dokumentaci, a to v bezpečnostním programu, bezpečnostní zprávě a vnitřním havarijním plánu, a v neposlední řadě i kontrola podkladů, které jsou poskytovány krajskému úřadu (resp. Hasičskému záchrannému sboru) pro zpracování vnějšího havarijního plánu a pro stanovení zóny havarijního plánování (14).

3.4.7 Povinnosti provozovatelů objektů při kontrole

Při výkonu plánované kontrolní činnosti jsou pracovníci pověřeni kontrolou objektu oprávněni vstupovat v nezbytném rozsahu na stavby, do objektů, popřípadě vjíždět na pozemky s vědomím jejich vlastníka. V případě ohrožení bezpečnosti, životů, zdraví lidí a značného majetku mohou zaměstnanci při neplánované kontrole vstupovat do objektů bez svolení vlastníka. Vlastník je následně bez větších odkladů informován o provedených úkonech (14).

Během probíhajících kontrol mají pověřeni pracovníci právo požadovat potřebné údaje, tím je myšleno zejména veškerou potřebnou dokumentaci (včetně pořízení kopií), ústní či písemné vysvětlení zjištěných skutečností aj. Součástí místního šetření je i provedení odběrů vzorků, o kterém je sepsán protokol a pořízení fotodokumentace (14).

3.4.8 Povinnosti kontrolních pracovníků

Pracovníci úřadů mají však nejen svá práva, ale i povinnosti, mezi které patří prokázání se služebním průkazem a písemným pověřením ke kontrole vysílajícího orgánu, dodržování bezpečnostních a dalších předpisů upravujících činnost provozovatele (22).

Jedním z důležitých uzákoněných pravidel je i zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících předmět obchodního tajemství. Obchodní tajemství je definované dle § 17 obchodního zákoníku, ve kterém jsou přesně stanovené znaky, které musí být naplněné, a to obchodní, výrobní či technická povaha skutečnosti, skutečnost souvisí s podnikem atd. (23).

3.4.9 Zpracování výsledků kontroly

Po obdržení veškerých podkladů od dotčených kontrolních úřadů, zpracuje Inspekce „Výslednou zprávu o kontrole“, která obsahuje opatření přijatá k prevenci vzniku závažné havárie v objektu či zařízení, vhodnost a dostatečnost prostředků zmírňujících možné dopady závažné havárie, dodržování preventivních bezpečnostních opatření uvedených v bezpečnostním programu, bezpečnostní zprávě a vnitřním havarijním plánu (15).

V rámci této zprávy ČIŽP používá jak výsledek vlastního zjištění při kontrole, tak podkladů předaných krajským úřadem a ostatními orgány integrované inspekce (15).

„Výsledná zpráva o kontrole“ dále musí obsahovat (15):

- a) informace a zprávy o závažné havárii v kontrolovaném objektu či zařízení, s tím souvisí využívání informací a zkušeností vyplývajících ze zpráv o závažných haváriích obdobných objektů nebo zařízení,
- b) změny ve vlastnictví objektu nebo zařízení či významné změny ve složení nebo počtu zaměstnanců provozovatele, aktuálnost bezpečnostního programu,
- c) včasnost a obsah zasílaných hlášení o závažných změnách v objektu nebo zařízení,
- d) aktuálnost bezpečnostního programu nebo bezpečnostní zprávy, vnitřního havarijního plánu,
- e) dodržování postupů podle schválené bezpečnostní dokumentace,
- f) zda jsou v bezpečnostní dokumentaci obsaženy pokyny pro postup a zabezpečení nestandardních úkonů při provozu (např. odstávky, čištění a opravy technologických zařízení, atp.),
- g) provádění opatření pro výcvik a prověřování havarijní připravenosti, koordinace zásahu při závažné havárii s ostatními složkami,
- h) sjednání pojištění odpovědnosti za škodu vzniklou v důsledku závažné havárie,
- i) splnění povinností provozovatele prokazatelně seznamovat zaměstnance v potřebném rozsahu se schváleným bezpečnostním programem, bezpečnostní zprávou a vnitřním havarijním plánem a ostatní fyzické osoby zdržující se v objektu nebo u zařízení prokazatelně v potřebném rozsahu informovat o rizicích závažné havárie, o preventivních bezpečnostních opatřeních a o jejich žádoucím chování v případě vzniku havárie,
- j) ostatní náležitosti uvedené v zaměření kontroly u provozovatele a jím užívaném objektu nebo zařízení dle podkladů orgánů integrované inspekce a krajského úřadu.

Nedílnou součástí „Výsledné zprávy o kontrole“ je oddíl, ve kterém jsou přesně popsány nedostatky zjištěné při kontrole, návrh opatření a případné údaje o zahájení správního řízení jmenovitě, tj. který orgán integrované inspekce, příp. KÚ nebo ČIŽP nedostatek zjistil, uložil návrh opatření k nápravě, povede správní řízení (15).

„Výslednou zprávu o kontrole“ vedoucí kontrolní skupiny projedná se statutárním zástupcem provozovatele nejpozději do 30 dnů ode dne dokončení kontroly a nejpozději do 15 dnů od jejího projednání ji doručí krajskému úřadu a MŽP, odboru environmentálních rizik, prostřednictvím datových schránek a odboru ochrany vod ředitelství ČIŽP e-mailem (15).

3.4.10 Správní delikty

Správní delikty jsou definovány v § 36 zákona č. 488/2009 Sb., o prevenci závažných havárií. Podle § 38 tohoto zákona je v prvním stupni projednává krajský úřad, s výjimkou správního deliktu podle § 36 odst. 6) zákona (provozovatel nepostupuje podle schváleného bezpečnostního programu, bezpečnostní zprávy a vnitřního havarijního plánu), které projednává OI ČIŽP resp. ředitelství ČIŽP (24).

Pokuta hrozící za porušení § 36 odst. 6), (tedy ukládané ČIŽP), může dosáhnout výše až 5 milionů korun, je splatná do 30 dnů ode dne, kdy rozhodnutí o jejím uložení nabylo právní moci. Za vymáhání je zodpovědný celní úřad a tato pokuta je příjmem Státního fondu životního prostředí (14).

3.4.11 Kontroly nezařazených objektů

V případě, že ČIŽP na základě vlastního zjištění při běžné kontrolní činnosti zjistí u nezařazeného provozovatele nesplnění povinnosti dle ust. § 3 (nezpracování seznamu nebezpečných látek) nebo dle ust. § 4 zákona (nezpracování protokolu o nezařazení), případně stav naplňující podmínky pro zpracování návrhu na zařazení, tuto skutečnost protokolárně zaznamená a zašle jako podnět příslušnému krajskému úřadu (15).

3.4.12 Vyjadřování ČIŽP

ČIŽP se vyjadřuje v rámci svých kompetencí na úseku ochrany životního prostředí, a to k aktualizacím bezpečnostní dokumentace, kde svou kontrolní činnost zaměřuje zejména na plnění termínovaných úkolů a cílů, aktuálnost dokumentů z hlediska změn v objektu, uvádění důvodů aktualizace, vyhodnocení nehod a „skoronehod“ v objektu nebo v jiných obdobných zařízeních a v neposlední řadě i zda obsah posuzovaných dokumentů vyhovuje požadavkům ochrany životního prostředí (14). Za skoronehodu označujeme nebezpečné situace, které mohou vést k nehodám s nežádoucími účinky

3.4.13 Roční plán kontrol

Pro kontrolní činnost dle zákona o prevenci havárií je každoročně zpracováván plán kontrol na následující rok. V souladu s § 34 odst. 3 zákona o prevenci závažných havárií jsou do plánu kontrol zařazeny všichni provozovatelé zařazení do kategorie B a vybrané subjekty z kategorie A. Tento plán je následně schvalován MŽP (25).

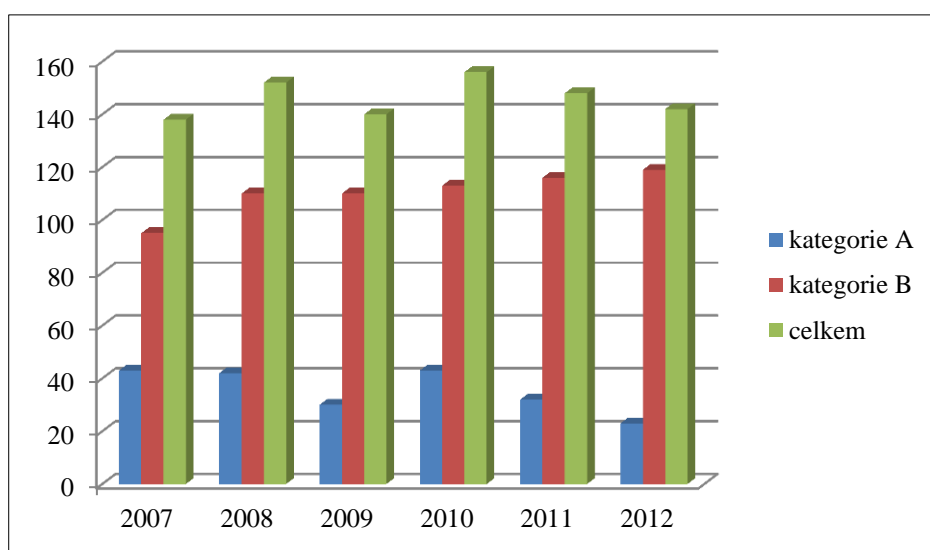
Kontroly jsou plánovány jako společné, tj. všech dotčených úřadů, kdy z důvodu nevyhovujícího termínu pro některou ze složek lze termín operativně přesunout. Kontroly objektů s větším počtem zařízení jsou předběžně projednávány i s provozovatelem a vytvořen harmonogram kontrol (25).

Počet kontrol v letech

Počet kontrol je dán plánem kontrolní činnosti s tím, že finální počet provedených kontrol může být vyšší v důsledku provedení a následnému započítání kontrol neplánovaných.

Počet subjektů zařazených do kategorie B v průběhu let stoupá, v roce 2007 bylo do kategorie B, a tím i zkontrolováno, zařazeno 95 objektů a zařízení, v roce 2008 jich bylo v této kategorii zařazeno již 110, stejný počet byl veden i v roce následujícím. Pro rok 2010 přibyly do kategorie B další 3 subjekty a v letech 2011 a 2012 se každý rok zvedl počet o tři. Nyní je tedy evidováno 119 subjektů, které ČIŽP musí každoročně kontrolovat (25,26,27,28,29,30).

Navyšující se počet subjektů zařazených do kategorie B má vliv na počet kontrol provedených u subjektů kategorie A. Dalo by se říci, že je zde nepřímá úměra, čím více je provedeno kontrol na zařazeních kategorie B, tím méně jich je provedeno v kategorii A (30). Avšak nedá se říci, že nárůst počtu zařízení a objektů v kategorii B, je jediným důvodem snižování počtu kontrol. Jedním z hlavních důvodů je každoroční snižování počtu pracovníků ČIŽP, kdy se v letech 2009 až 2012 snížil tento počet z 663 zaměstnanců na 551 (31).

Obrázek 4 – Počet kontrol v letech 2007–2012

3.5 Personální zabezpečení kontrolní činnosti ČIŽP v oblasti PZH

Kontrolní pracovníci, kteří vykonávají svou činnost na poli prevence závažných havárií, jsou zařazeni do odboru ochrany vod na ředitelství ČIŽP a do oddělení ochrany vod na OI ČIŽP.

Na ředitelství se této problematice věnují dva pracovníci, přičemž i ostatní kontrolní pracovníci odboru ochrany vod musí absolvovat ve svém školícím plánu kontroly dle zákona o prevenci závažných havárií (32).

Na oblastních inspektorátech ČIŽP je vždy určen jeden stěžejní pracovník respektive dva (v případě, kdy se v územní působnosti daného OI nachází více objektů či zařízení, které jsou zařazeny do kategorie A či B, zajišťují tuto agendu dva pracovníci). I na OI platí pravidlo, že všichni kontrolní pracovníci oddělení ochrany vod, jsou vyškoleni v oblasti prevence závažných havárií (6).

Celkem se tedy touto problematikou zabývá 14 pracovníků ČIŽP na „plný úvazek“ a 69 inspektorů má tuto problematiku jako součást své náplně práce (33).

3.6 Vzdělávání kontrolních pracovníků ČIŽP

Vzdělávání kontrolních pracovníků ČIŽP probíhá v souladu s usnesením vlády č. 1542 ze dne 30. listopadu 2005, kterým byla stanovena „Pravidla vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech“ a dalšími aktuálními požadavky na vzdělávání zaměstnanců ČIŽP (34).

3.6.1 Struktura vzdělávání

Pro potřeby ČIŽP probíhá vzdělávání pracovníků ČIŽP v těchto fázích (35):

- a) vstupní vzdělávání – úvodní a následné,
- b) prohlubující vzdělávání – příprava pro výkon kontroly, dozoru a inspekčního šetření,
- c) odborný kurz prevence závažných havárií.

3.6.2 Vstupní vzdělávání úvodní

Vstupní vzdělávání úvodní je povinné nejen pro kontrolní pracovníky, ale pro všechny zaměstnance ČIŽP a má za cíl zprostředkovat zaměstnanci informace a znalosti směřující k osvojení základních dovedností pro způsobilost vykonávat činnost ve státní správě. Stručným obsahem tohoto školení je seznámení pracovníků s činností

jednotlivých odborů a oddělení ČIŽP a vybranými právními a vnitřními předpisy ČIŽP (34).

3.6.3 Vstupní vzdělávání následné

Cílem tohoto vzdělávání je seznámit zaměstnance se základy právního systému ČR, s fungováním systému veřejné správy v rozšířené formě a rozšířit znalosti o Evropské unii zejména z oblasti práva životního prostředí (34).

3.6.4 Prohlubující vzdělávání

Prohlubující vzdělávání je určeno pro kontrolní pracovníky OI a ředitelství ČIŽP a určené pracovníci jsou povinni toto školení absolvovat nejdéle do 18 měsíců od nástupu do zaměstnaneckého poměru. Školení je zakončeno složením specializační zkoušky (34).

Každému nově nastupujícímu zaměstnanci je přidělen školitel, který má již splněnou specializační zkoušku a je odborně zdatný. Školitel spolu s příslušným vedoucím odborného oddělení či odboru písemně připraví „Individuální plán přípravy nového pracovníka“, a to nejpozději do jednoho měsíce od nástupu zaměstnance (34).

Prohlubující vzdělávání pro kontrolní pracovníky v oblasti prevence závažných havárií je rozděleno na praktickou a teoretickou část a vzhledem k zařazení pracovníků zabývajících se touto problematikou pod problematiku ochrany vod, je součástí školení pracovníků ochrany vod.

Praktická příprava zahrnuje kontrolní činnost, kdy každý z nastupujících pracovníků musí absolvovat alespoň dvě kontroly zdroje zařazeného do kategorie B a jednu kontrolu zdroje zařazeného do kategorie A. Mezi další povinnosti patří šetření havárií (alespoň 5), kontroly plnění uložených opatření (nejméně 3) a vedení správního řízení, a to alespoň dvou. Nový pracovník provádí nejprve pod dohledem školitele jednotlivé, zpočátku jednodušší činnosti (např. psaní protokolu), později jsou

mu svěřovány jednotlivé úkoly samostatněji pod dohledem školitele, který již činnost pracovníka pouze koriguje (36).

V teoretické části je nový pracovník seznamován s právní úpravou kontroly (zejména zákon o státní kontrole, kontrolní řád, kontrolní oprávnění v daném zákoně, interní předpisy o kontrole), se správním řádem a s jednotlivými zákony dané kontrolované problematiky (34).

3.6.5 Odborný kurz prevence závažných havárií

Odborný kurz prevence závažných havárií je pořádán Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, kdy na základě žádosti Ministerstva životního prostředí, byl tento ústav pověřen výkonem funkce odborného pracoviště pro potřeby státní správy v oblasti dokumentace vypracované podle zákona o PZH (37).

Školení se zaměřuje zejména na kontrolní činnost všech orgánů integrované inspekce, přibližuje všechny potřebné informace, které musí obsahovat bezpečnostní dokumentace. Kurz je zakončen zkouškou s certifikátem.

4. Kontroly a zjištěná porušení zákona

Činnost ČIŽP jakožto kontrolního úřadu nesmí být chápána jen z hlediska možnosti ukládání represivních opatření, ale je zároveň úřadem, který má neodmyslitelnou funkci z hlediska prevence. Jednou z možností, kterou Inspekce má při svých kontrolách, je uložení nápravných opatření tak, aby při splnění těchto opatření, mohlo dojít k upuštění od uložení pokuty.

Zákon o prevenci závažných havárií ukládá povinnost kontrolovat subjekty kategorie A jednou za tři roky a kategorie B jednou ročně. Vzhledem k četnosti kontrol je nalezených pochybení poměrně malé množství a povětšinou postačí vydání výše popsaných opatření k nápravě (14).

V roce 2009 došlo k porušení zákona o PZH pouze u jedné společnosti, kdy zjištěným pochybením bylo nepostupování podle schválené bezpečnostní dokumentace. Krajský úřad, který byl dle tohoto zákona kompetentní k uložení pokuty za výše popsaný správní delikt, správní řízení nezačal a sankci neuložil (38).

V roce 2010 bylo porušení zákona o PZH prokázáno pouze u jedné společnosti a ČIŽP tak uložila pokutu ve výši 60 000 Kč, kdy společnost porušila svou povinnost tím, že neměla zaveden systém prevence závažné havárie popisovaný ve schváleném bezpečnostním programu (8).

V roce 2011 byla jedné společnosti ve třech správních řízeních uložena pokuta, která však byla ve dvou případech zrušena a řízení zastaveno a v posledním případě byla odvolacím orgánem pokuta snížena. V témže roce došlo u dvou subjektů k mimořádným provozním nehodám a v jednom případě k závažné havárii, kdy byly výbuchem zničeny budovy a usmrceni čtyři zaměstnanci subjektu (39).

4.1 Zajímavé případy

Tato podkapitola uvádí tři příklady kontrolní činnosti České inspekce životního prostředí. V prvním případě jde o kontrolu za spolupráce německých zástupců,

ve druhém případě se jedná o spolupráci pracovníků ČIŽP s krajským úřadem a posledním příkladem je kontrolní činnost ČIŽP po proběhnuté havárii.

4.1.1 Společná kontrola německých a českých zástupců ve společnosti Wacker Chemie AG v Nünchritz v Sasku

Ve dnech 8. – 9. září 2011 se konala společná inspekce dle evropské směrnice Seveso II ve společnosti Wacker Chemie AG v Nünchritz v Sasku. Kontroly se na české straně zúčastnili, vedle ČIŽP, rovněž zástupci Krajského úřadu Ústeckého kraje a Hasičského záchranného sboru Ústeckého kraje. Kontrola je pokračováním vzájemné příhraniční spolupráce mezi ČR a SRN v oblasti prevence závažných havárií. Cílem je především vzájemná výměna informací při prevenci závažných havárií na regionální úrovni. V předchozích letech (2007 - 2010) se již uskutečnily podobné společné kontroly, a to ve společnosti Fluorchemie Dohna GmbH v Sasku v roce 2007, společnosti Air Products spol. s r.o. – výrobní v Litvínově v říjnu 2008, ve společnosti Dow Olefinverbund GmbH v závodě Böhlen v Sasku v říjnu 2009 a společnosti Lovochemie a.s. v Lovosicích v květnu 2010 (40).

4.1.2 Subjekt TOMEGAS s.r.o.

Společnost TOMEGAS s.r.o. působí na trhu se zkapalněnými ropnými plyny LPG (41). V subjektu TOMEGAS s.r.o. byla provedena kontrola, při níž bylo zjištěno nedodržení zákona, a to konkrétně nezpracování a nepředložení ke schválení bezpečnostní zprávy. Dále bylo zjištěno, že provozovatel nepostupoval při provozu tohoto zařízení dle schválené bezpečnostní zprávy. Za tato pochybení byly společnosti uloženy dvě pokuty, jedna uložena krajským úřadem, druhá ČIŽP. V prvním případě byla pokuta odvolacím orgánem zrušena, v druhém případě, tedy v případě pokuty uložené ČIŽP, byla pokuta snížena. Na začátku roku 2012 došlo v tomto subjektu k explozi a požáru plínirny, která dle provozovatele nebyla v provozu (39).

4.1.3 Areál Explosia a.s.

Dne 20.4.2011 došlo v ranních hodinách v areálu Explosia a.s. k provozní nehodě, a to ve dvou objektech, kde se vyráběla trhavina dynamitového typu. Společnost Explosia a.s. měla sjednané intervenční služby u společnosti Synthesia a.s. Tato společnost vyslala na místo interní jednotky HZS a zdravotnický vůz. Zároveň byli informováni starostové okolních obcí. Tento postup byl vyhodnocen jako plně profesionální, v souladu se všemi předpisy a tím přispěl k získání kontroly nad vzniklou situací a k minimalizaci následků (42).

Při této havárii byly zničeny objekty mísení plastických trhavin na bázi želatiny a automatické navažování nitroesterů. Při výbuchu byli usmrceni 4 zaměstnanci. Provozovatel podal dotčeným orgánům hlášení o vzniku závažné havárie a vypracoval konečnou zprávu o vzniku a následcích závažné havárie (43). V současné době je ČIŽP s provozovatelem vedeno správní řízení o uložení pokuty.

Pokuta byla společnosti udělena ve správním řízení vedeném Obvodním báňským úřadem za porušení zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě (44).

Obrázek 5 – Po výbuchu mrak nad Semtínem (44)

PRAKTICKÁ ČÁST

5. Metodika

Pro tuto práci byla stanovena výzkumná otázka, a to: „Je stávající systém kontrolní činnosti ČIŽP v této oblasti plně dostačující a odpovídá postup práce potřebám předcházení vzniku závažných havárií?

Zodpovězení této otázky je pro splnění cíle diplomové práce stěžejní a doporučení plynoucí z výsledků budou poskytnuty ředitelství ČIŽP jako pomocný materiál.

Při zpracování diplomové práce bylo vycházeno z dostupné literatury, která se zabývá danou problematikou, tedy prevencí závažných havárií.

Teoretická část slouží zejména k popsání současného stavu problematiky prevence závažných havárií a je východiskem pro zpracování praktické části. Vychází zejména z publikací, interních předpisů a souhrnných zpráv o kontrolách dle zákona o PZH České inspekce životního prostředí. Z publikací ČIŽP byly použity zejména výroční zprávy, Rukověť inspektora a již výše zmíněné zprávy, které jsou předávány každoročně MŽP pro účely předání Odboru životního prostředí Evropské unie.

Dalším použitým zdrojem byla literatura českých autorů, kteří se touto problematikou zabývají a taktéž internetové stránky dotčených orgánů, zejména ČIŽP, MŽP a Výzkumného úřadu bezpečnosti práce.

Posledním avšak jedním z nejdůležitějších zdrojů byla platná legislativa, která se touto problematikou přímo zabývá, a to zákon č. 56/2006 Sb., o prevenci závažných havárií a jeho novelizace a dále vyhlášky a nařízení k tomuto zákonu.

Výzkumná část vychází z teoretických poznatků a anonymního dotazníkového šetření provedeného s odborníky ČIŽP zabývajícími se touto problematikou. Důvodem pro zvolení anonymního dotazníkového šetření je dobrá znalost prostředí na ČIŽP, kdy v důsledku avizovaného snižování pracovníků státní správy (ČIŽP v současné době zaměstnává o 14 % méně pracovníků, než tomu bylo před dvěma lety) není příliš velká ochota pro vyjadřování. Proto byl na základě doporučení konzultanta práce vypracován

výše zmíněný anonymní dotazník, který zaručil větší otevřenost a ochotu spolupracovat na daném výzkumu.

Dotazník byl rozdělen na dvě základní části. První část je zaměřena na zjištění názorů odborníků na platnou legislativu, školení a vzdělávání inspektorů, spolupráci s orgány integrované inspekce a krajskými úřady a odvolacím orgánem (tedy MŽP) a personální zajištění této problematiky na ČIŽP.

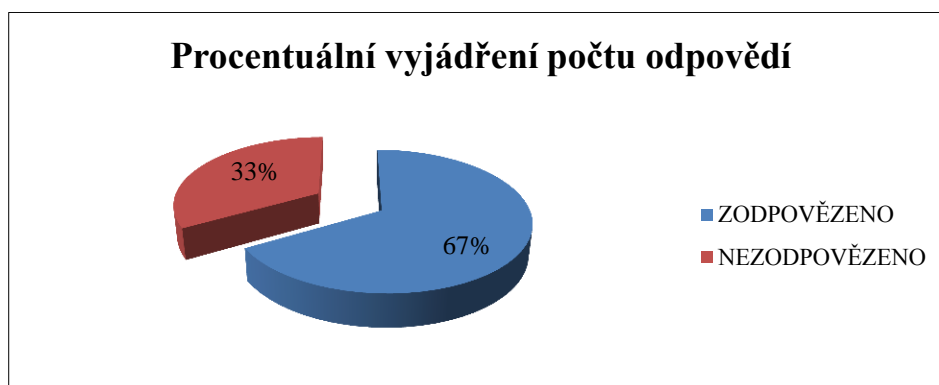
Další část je tvořena testem znalostí a obsahuje celkem 15 otázek s možnostmi odpovědí A, B, C. Tento dotazník je průřezem platné legislativy na poli PZH.

Takto získaná data byla dále zpracována, a to metodou analýzy, která spočívá v komparaci pojetí daného problému jednotlivými odborníky ČIŽP, kdy výsledkem je vytváření, ověřování a zdůvodňování vlastního stanoviska k dané problematice. Test znalostí je z důvodu úzkého počtu respondentů zpracován pomocí metody deskriptivní statistiky bez škálování. Tato metoda byla zvolena z důvodu nízkého počtu respondentů, tudíž zvolení výzkumné práce.

6. Výsledky – činnost České inspekce životního prostředí na poli prevence závažných havárií

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno 14 odborných pracovníků (inspektorů) zabývajících se na „plný úvazek“ touto problematikou. Bylo jim položeno celkem 10 otázek, které se dotazovali na spokojenost s legislativou, na spolupráci s ostatními orgány veřejné správy, personálním zabezpečením a školením a vzděláváním v oblasti PZH inspektorů ČIŽP.

Další částí dotazníkového šetření byl test obsahující 15 otázek, které měly za úkol prověřit znalosti těchto odborníků v oblasti prevence závažných havárií. Z celkového počtu 14 inspektorů jich odpovědělo přesně 10.

Obrázek 6 – Vyjádření počtu (ne)/zodpovězených dotazníků

V rámci výzkumu byl vytvořen výzkumný dotazník, který byl rozdělen do čtyř oblastí pokrývajících celou oblast problematiky prevence závažných havárií dle činnosti ČIŽP, a to:

- 1) Legislativa PZH.
- 2) Spolupráce s ostatními orgány II, krajskými úřady a odvolacím orgánem, tedy MŽP.
- 3) Personální zabezpečení na ČIŽP.
- 4) Vzdělávání a školení, a to nových i stávajících inspektorů.

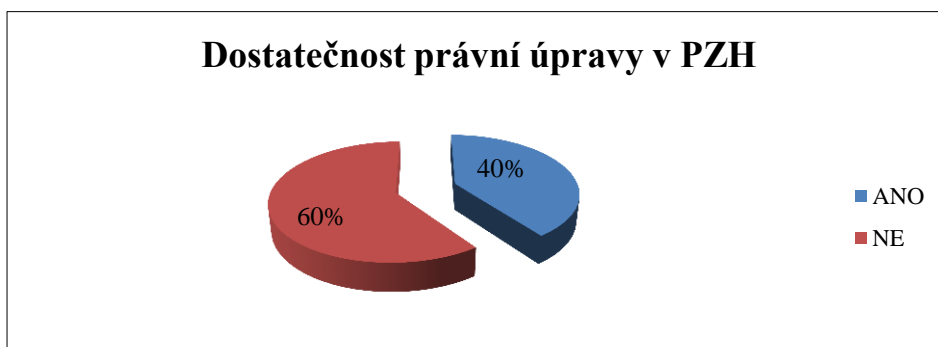
6.1 Legislativa

V oblasti legislativy byly otázky směřovány na komplexnost právní úpravy v PZH, rozdělení kompetencí mezi jednotlivé orgány II a krajské úřady, optimálnost četnosti kontrol a výše pokut. Jednotlivé otázky s přesným zněním odpovědí a grafickým znázorněním jsou uvedeny níže.

- 1) Myslíte si, že současná právní úprava v prevenci závažných havárií je dostatečná (prosím uveďte proč ano/ne, popř. návrh úpravy)?

Tabulka 1 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 1

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	NE	(chybí větší propojení se stavebním zákonem, u subjektů zařazených do skupiny B by měla být dána možnost prodloužení termínu 1 roku v závislosti na míře nebezpečnosti subjektu, zjištěním v průběhu kontroly atd. (např. sklady výbušnin umístěné mimo obydlené oblasti), zjednodušení obsahu bezpečnostní dokumentace
2	NE	ne-uvítala bych vyhláškou vydanou "osnovu" kontroly
3	NE	ne, navrhl bych zjednodušení bezpečnostní dokumentace
4	ANO	
5	NE	ne, uvítal bych propojenost se stavebním zákonem
6	ANO	ano, komplexnost
7	ANO	ano, myslím, že pokrývá plně celou problematiku, úpravu bych viděl pouze tam, kde dochází k překrývání kompetencí jednotlivých orgánů integrované prevence
8	NE	ne, navrhoval bych zjednodušení bezpečnostní dokumentace
9	NE	
10	ANO	ano, z pohledu ČIŽP je komplexní a dostatečná

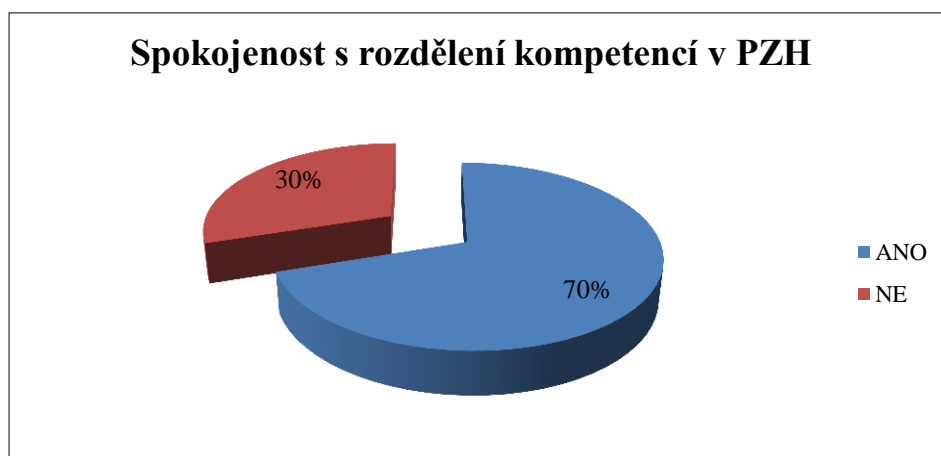

Obrázek 7 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 1

- 2) Vyhovuje Vám rozdělení kompetencí úřadů dohlížejících na tuto problematiku dle jednotlivých právních předpisů (prosím uveďte i případný návrh úpravy, př. rozšíření, překrývání kompetencí apod.)?

Tabulka 2 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 2

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	NE	příliš ne, některé části dokumentace může kontrolovat prakticky každý kontrolní orgán (např. školení) a potom záleží čistě na domluvě všem kontrolních složek
2	NE	ne, dochází k duplicitě jednotlivých kompetencí, některé části může kontrolovat v podstatě každý
3	ANO	ano, až na občasné překryvy, př. školení
4	ANO	
5	NE	
6	ANO	
7	ANO	ano, myslím si, že kompetence jsou dobře rozdělené, a i když jsou některé kompetence dány více úřadům, nepovažuji to za chybu, každý z úřadů kontroluje ze své pohledu a pro komplexnost je to jedině dobře
8	ANO	
9	ANO	vesměs ano, až na občasné křížení kompetencí - školení apod.
10	ANO	ano, případná duplicita není na škodu, každý má jiný pohled

Obrázek 8 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 2

- 3) Myslíte si, že výše pokut hrozící za porušení na poli prevence závažných havárií je optimální (prosím uveďte i případný návrh úpravy, př. stanovení minimální výše pokuty za jednotlivé správní delikty)?

Tabulka 3 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 3

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	NE	ne, delikty by měly být rozděleny do více kategorií podle vážnosti porušení, drobné, administrativní prohřešky př. do 50 000,- Kč apod.
2	ANO	
3	ANO	
4	ANO	
5	ANO	
6	ANO	ano, nabízí značné rozmezí
7	ANO	ano, ale každý inspektor musí mít na paměti, že pokuty mají být výchovné nikoli však likvidační, vysoké pokuty se udělují pouze při vážném porušení povinností
8	NE	
9	ANO	ano, jde o dostatečnou škálu
10	ANO	

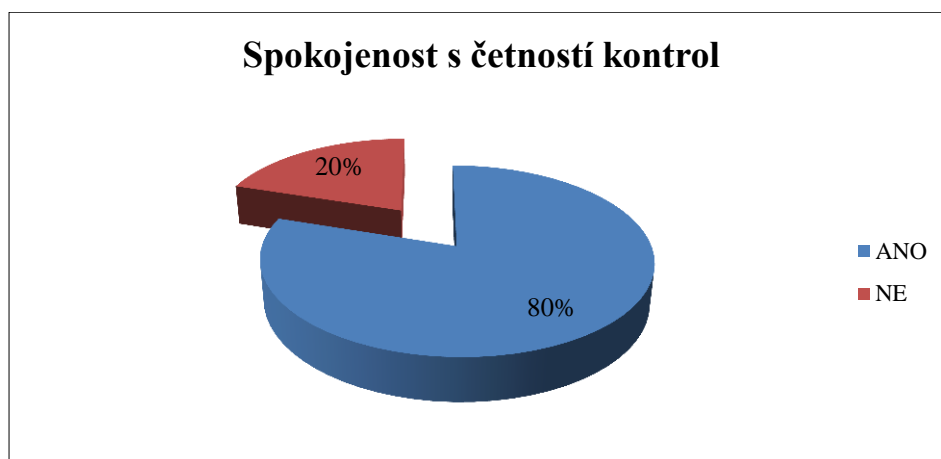

Obrázek 9 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 3

4) Považujete za optimální četnost kontrol objektů/zařízení zařazených do kategorie A nebo B (prosím uveďte i případný návrh úpravy)?

Tabulka 4 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 4

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	NE	ne, myslím, že by bylo vhodné snížit počet kontrol cca u kategorie B za dva roky a kategorie A jednou za tři, ale s tím, že při změně u subjektů - kontrolovat ihned
2	ANO	ano, jde přeci o prevenci, čím častější kontroly, tím méně prohřešků provozovatelů ne (u některých subjektů zařazených do skupiny B bych volil nižší frekvenci kontrol, v závislosti na posouzení stavu během kontroly)
3	ANO	ano, jde přeci o prevenci
4	ANO	
5	ANO	ano, považuji za prioritu činnosti ČIŽP důraz na prevenci
6	ANO	ano, považuji četnost za dostatečnou, v žádném případě za přehnanou, největší důraz by měl být dán na prevenci
7	NE	ne (u některých subjektů zařazených do skupiny B bych volil nižší frekvenci kontrol, v závislosti na posouzení stavu během kontroly)
8	ANO	
9	ANO	
10	ANO	

Obrázek 10 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 4

6.2 Spolupráce

Na poli spolupráce byly otázky směřovány na problematiku spolupráce s ostatními orgány II, krajskými úřady a také s MŽP jakožto odvolacím orgánem. Jednotlivé otázky s přesným zněním odpovědí a grafickým znázorněním jsou uvedeny níže.

- 5) Vyskytují se nějaké problémy při spolupráci s ostatními úřady integrované inspekce resp. KÚ (v případě, že ano, prosím uveďte jaké, popř. uveďte i návrh úpravy, př. nejednotný výklad právní úpravy, postupů, spolupráce)?

Tabulka 5 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 5

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	NE	ne (v některých případech se objevují negativní reakce kontrolovaných subjektů na délku trvání kontroly ze strany OIP - většinou 2-3 dny)
2	NE	
3	NE	
4	NE	ne, spolupráce je velice dobrá
5	NE	nemám problém
6	NE	ne, se spoluprací s ostatními orgány mám pouze dobré zkušenosti
7	NE	
8	NE	
9	NE	
10	NE	ne, vždy je vše na dohodě a na výkladu se spolupracuje

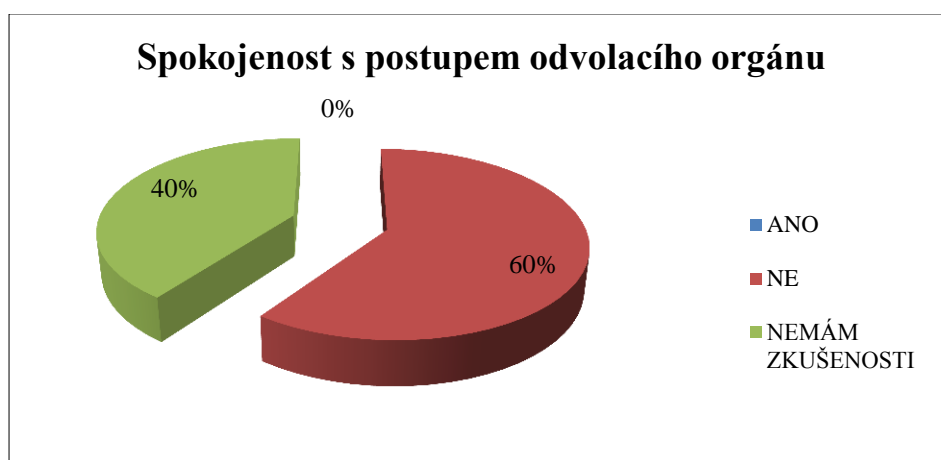

Obrázek 11 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 5

6) Jak jste spokojeni s postupem odvolacího orgánu při hodnocení rozhodnutí ČIŽP (snižování či rušení pokut, prosím uveďte, kde vidíte hlavní problém)?

Tabulka 6 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 6

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	NE	nespokojena-odvolací orgán ze "strachu" pokutu za nepostupování provozovatele v souladu s BZ zrušil, víc zkušeností nemám
2	NE	nejsem, dost často dochází ke snížení pokuty či k naprostému zrušení rozhodnutí ČIŽP
3	NEVÍM	nemám přímé zkušenosti nespokojen
4	NEVÍM	nevím
5	NE	nespokojen, rušení či snižování pokut
6	NE	
7	NE	zatím nemám zkušenost s rozhodováním odvolacího orgánu v rámci zákona o PZH
8	NE	rušení či snižování pokut
9	NEVÍM	nespokojen, snižování pokut
10	NE	nevím

Obrázek 12 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 6

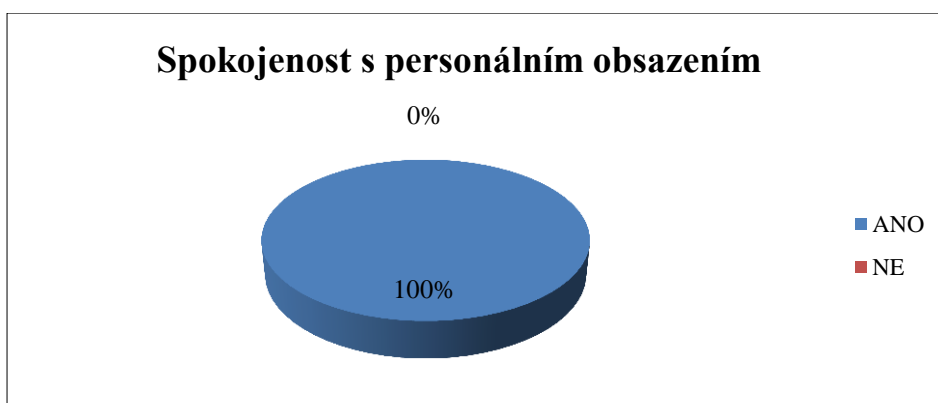
6.3 Personální zabezpečení

Tato oblast byla primárně zaměřena na názor odborníků v otázce dostatečného personálního zabezpečení a také na problematiku zařazení odborných pracovníků zabývajících se prevencí závažných havárií do odboru (oddělení) ochrany vod. Jednotlivé otázky s přesným zněním odpovědí a grafickým znázorněním jsou uvedeny níže.

- 7) Myslíte si, že ČIŽP disponuje dostatečným počtem inspektorů věnujících se problematice prevence záv. havárií (pokud vám počet přijde nevyhovující, prosím uveďte návrh úpravy, počet, který by podle vás byl optimální)?

Tabulka 7 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 7

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	ANO	prozatím ano, ale dle návrhu na zeštíhlení státní správy se může ČIŽP dostat pod dostatečný počet zaměstnanců, pak by mohl být problém plnit předepsaný počet kontrol
2	ANO	zatím ano, ale při zvyšování počtu kontrolovaných zdrojů a zákonné úpravě v této oblasti tomu tak být nemusí
3	ANO	prozatím ano, ale je možné, že vzhledem k nárůstu počtu zdrojů a snižování stavů ve státní správě tomu tak nebude
4	ANO	
5	ANO	
6	ANO	
7	ANO	zatím ano, problémem je snižování stavů ve státní správě, pak by mohl být počet nedostatečný
8	ANO	
9	ANO	zatím ano
10	ANO	

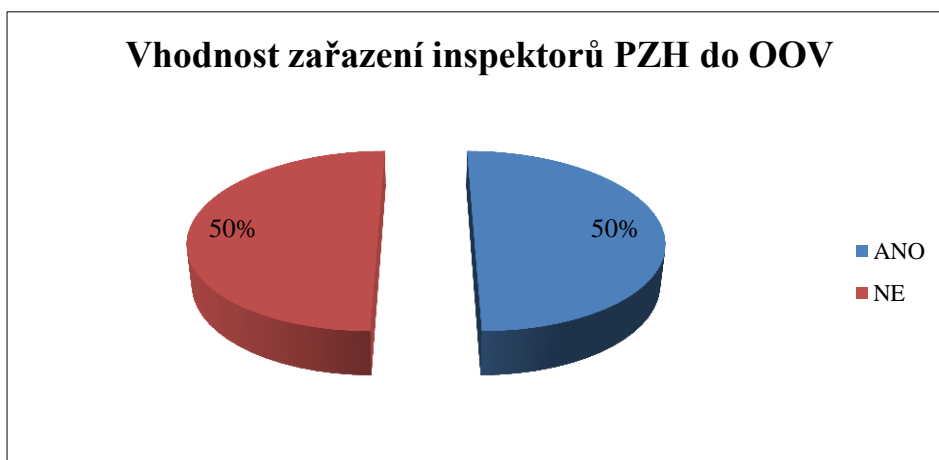

Obrázek 13 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 7

- 8) Považujete za vhodné současné zařazení inspektorů PZH do odboru ochrany vod (prosím svou odpověď zdůvodněte, př. tradiční uspořádání x návrh vzniku samostatného odboru či oddělení)?

Tabulka 8 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 8

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	ANO	zatím ano, vedení ČIŽP by to však mohlo více zohledňovat ve svých nárocích na původní zařazení inspektora (OOV)
2	ANO	ano (souvislost PZH s ochranou vod)
3	NE	ne, myslím, že by bylo vhodnější zařazení do IPPC
4	ANO	
5	NE	ne, navrhuji IPPC
6	NE	ne volil bych jako součást odd. IPPC
7	ANO	
8	NE	ne, IPPC, OOH
9	NE	ne, volil bych samostatné oddělení
10	ANO	

Obrázek 14 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 8

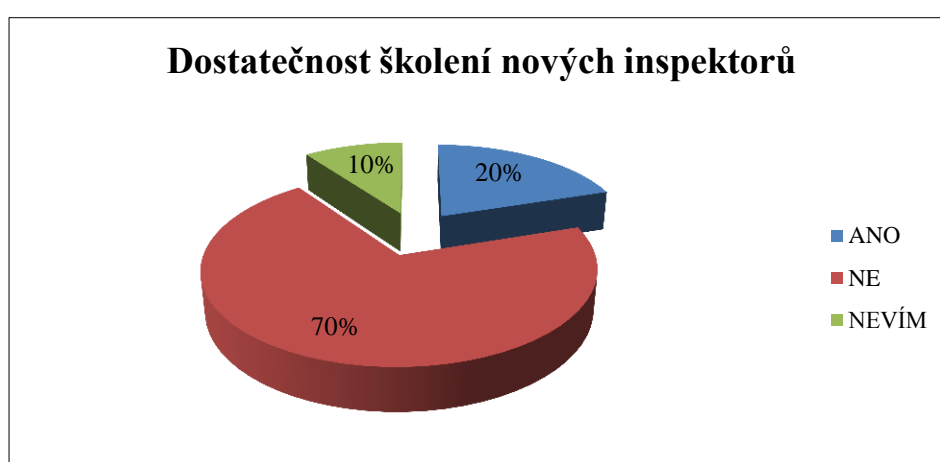
6.4 Vzdělávání

Oblast vzdělávání inspektorů ČIŽP je zaměřena na současný systém školení a vzdělávání nových i stávající inspektorů ČIŽP. Jednotlivé otázky s přesným zněním odpovědi a grafickým znázorněním jsou uvedeny níže.

- 9) Považujete současný systém vzdělávání nově nastupujících pracovníků ČIŽP za dostačující (prosím s důrazem jak na praktickou tak teoretickou přípravu)?

Tabulka 9 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 9

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	NE	ne, praktická příprava zaostává, navrhl bych úpravu MP pro vzdělávání - více nutné splnění praxe, přezkušování nových inspektorů cca každého 1/2 roku než jsou puštěni k závěrečným zkouškám
2	NE	ne, ani praktická ani teoretická příprava není dostatečná, vzdělávání by mělo být více zaměřeno na odbornost v dané oblasti, ne pouze na právní předpisy (to neznamená, že nejsou důležité)
3	NE	spíše ne (chybí kontinuální odborná praktická i teoretická příprava, a to nejen nastupujících inspektorů)
4	ANO	ano, vše se stejně naučí pouze praxí a časem
5	NE	ne-praktickou přípravu postrádám
6	NE	ne, bylo by vhodné posílit jak teoretickou tak praktickou přípravu
7	NE	
8	ANO	ano, vše se naučí časem
9	NE	ne, chybí více praktické přípravy
10	NEVÍM	nevím, nemám o tom přehled

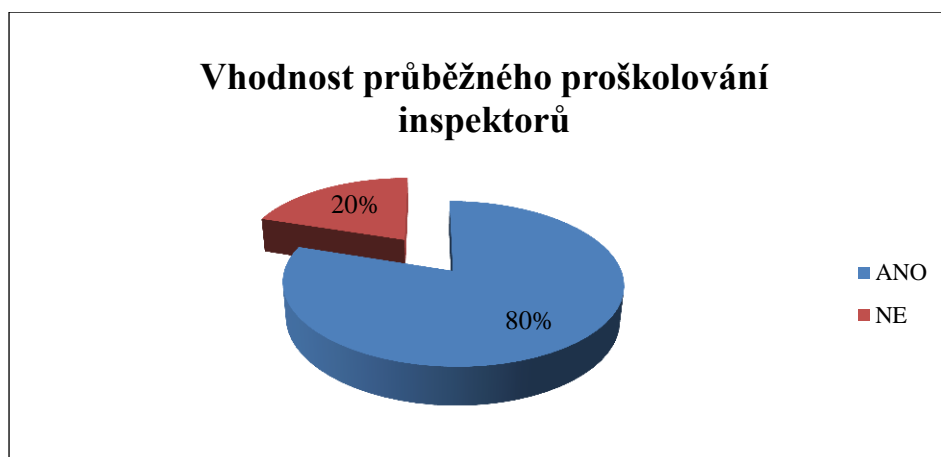

Obrázek 15 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 9

10) Myslíte si, že by pracovníci ČIŽP měli být školeni průběžně a přeškolení v dané problematice (prosím, svou odpověď zdůvodněte, př. pravidelné přeškolení jednou ročně nebo pouze při změně právní úpravy + důvody, dalším př. úprava MP o PZH)?

Tabulka 10 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 10

Respondenti	Odpověď ano/ne	Přesné znění odpovědi
1	NE	spíše ne (při frekvenci změny legislativy s tím souvisejícími vyhláškami, metodickými pokyny atd. je to nereálné, navíc by museli být takto přezkušováni i všichni ostatní inspektoři)
2	ANO	ano, cca jednou za 2 roky, malá školení cca jednou ročně při výjezdní poradě
3	ANO	ano, při změně legislativy
4	ANO	ano, přeškolení jednou za dva roky
5	ANO	ano, alespoň vždy při změně legislativy
6	ANO	ano, cca jednou za dva roky a při každé změně legislativy
7	ANO	
8	ANO	pravidelně 1x ročně by mělo stačit
9	ANO	ano, volil bych jedenkrát za dva roky a při větší změně legislativy, MP by měl být více konkrétní ne citovat více méně jen odstavce ze zákona
10	NE	ne, pouze při změně legislativy, MP by bylo vhodné rozšířit a v kontrolovaných oblastech popsat i praktické části, jak se co má vlastně dělat, co vše a jak se kontroluje

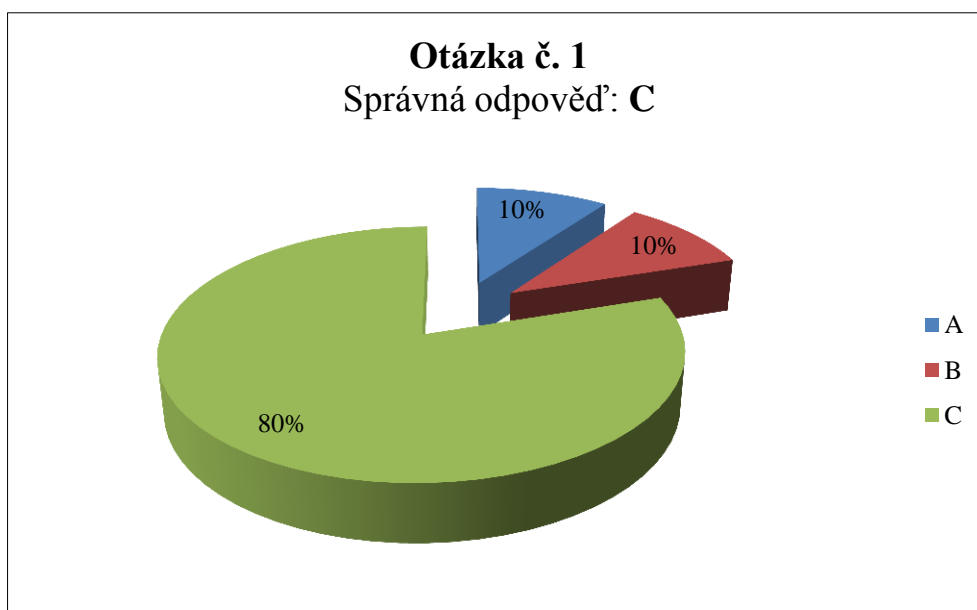
Obrázek 16 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 10

6.5 Výsledky – znalosti inspektorů ČIŽP

Tato část výzkumu prověřuje vědomosti odborníků ČIŽP pro prevenci závažných havárií po odborné stránce. Jednotlivým odborníkům bylo položeno celkem 15 otázek s možnostmi A, B, C. Jednotlivé otázky s přesným zněním odpovědí a grafickým znázorněním jsou uvedeny níže.

1. Kdo způsobí nebo zjistí havárii, je povinen ji hlásit:

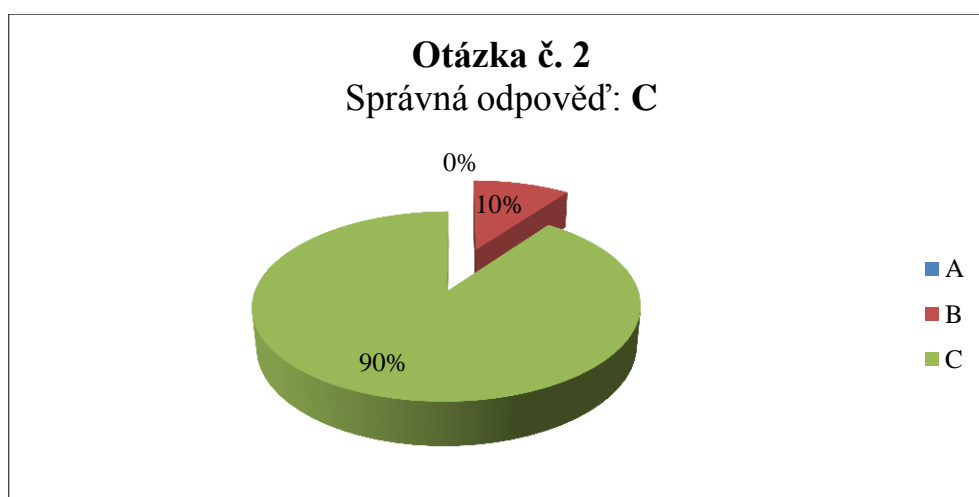
- a) HZS ČR nebo jednotkám požární ochrany
- b) Policii ČR
- c) ČIŽP

Obrázek 17 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 1

2. Definice závažné havárie dle zákona č. 59/2006 Sb.:

- a) Mimořádná, neovladatelná událost, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována, a vedoucí k vážnému ohrožení nebo k vážnému dopadu na životy a zdraví lidí, hospodářských zvířat a životní prostředí nebo k újmě na majetku.
- b) Mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, která vznikla v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka vyráběna a vedoucí k vážnému ohrožení nebo k vážnému dopadu na životy a zdraví lidí, hospodářských zvířat a životní prostředí nebo k újmě na majetku.
- c) Mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka vyráběna, zpracovávána, používána, přepravována nebo skladována, a vedoucí k vážnému ohrožení nebo k vážnému dopadu na životy a zdraví lidí, hospodářských zvířat a životní prostředí nebo k újmě na majetku.

Obrázek 18 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 2

3. Skupina provozovatelů, zařazených do skupiny A ve smyslu zák. č. 59/2006 Sb. (zákon o prevenci závažných havárií):

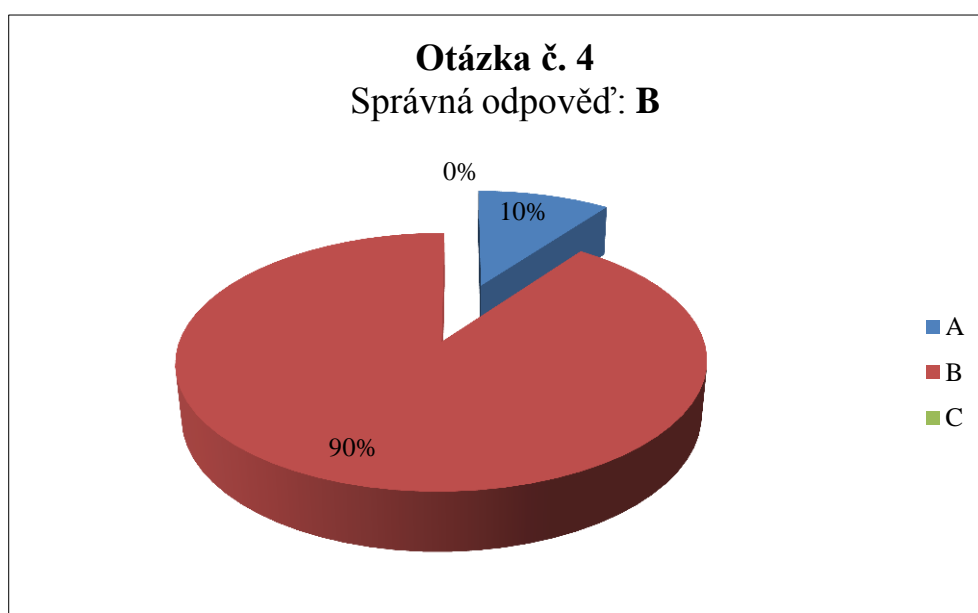
- a) zpracovává bezpečnostní zprávu
- b) zpracovává bezpečnostní program prevence závažné havárie
- c) zpracovává bezpečnostní program prevence závažné havárie i bezpečnostní zprávu

Obrázek 19 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 3

4. Mezi kompetence ČIŽP podle zák. č. 59/2006 Sb. (zákon o prevenci závažných havárií) nepatří:

- a) zpracování a projednávání návrhu ročního plánu kontrol dodržování tohoto zákona
- b) ukládání pokut provozovatelům za nesjednání pojištění
- c) ukládání pokut za nepostupování dle schváleného bezpečnostního programu nebo schválené bezpečnostní zprávy a vnitřního havarijního plánu

Obrázek 20 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 4

5. Plyná látka je pro účely zákona č. 59/2006 Sb. charakterizována:

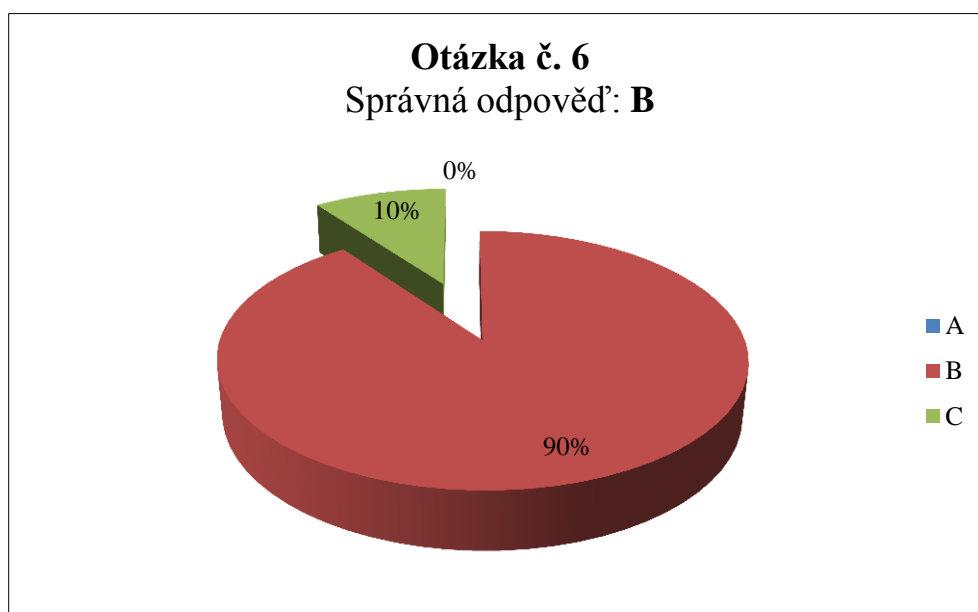
- a) její absolutní tlak par při teplotě 20 °C se rovná 100,3 kPa nebo je menší
- b) její absolutní tlak par při teplotě 20 °C se rovná 99,2 kPa nebo je menší
- c) její absolutní tlak par při teplotě 20 °C se rovná 101,3 nebo je větší

Obrázek 21 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 5

6. Vnitřní havarijní plán je zpracováván pro objekty nebo zařízení zařazené do kategorie:

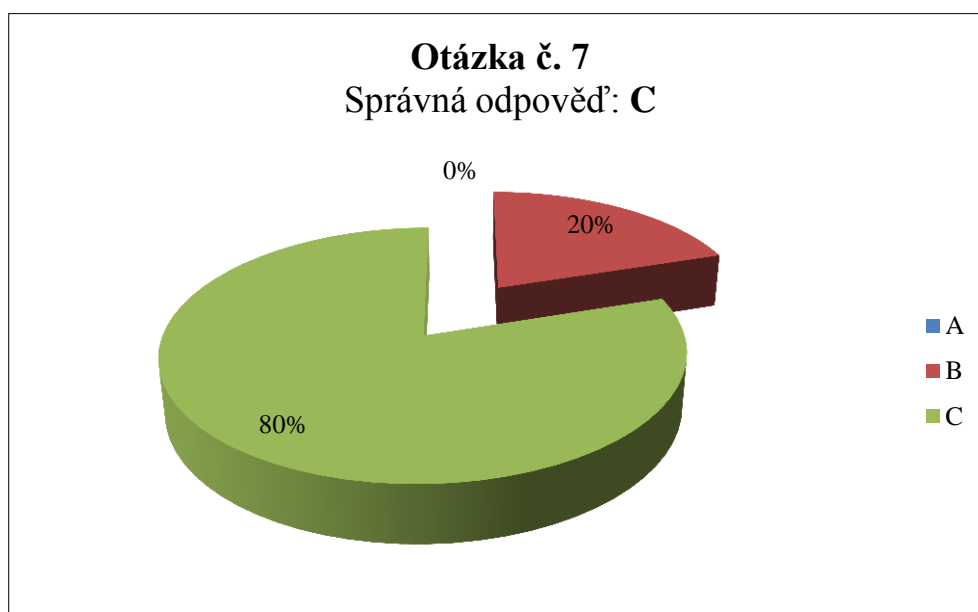
- a) A
- b) B
- c) A i B

Obrázek 22 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 6

7. Který správní úřad stanoví způsob zpracování analýzy a hodnocení rizik prováděcím předpisem:

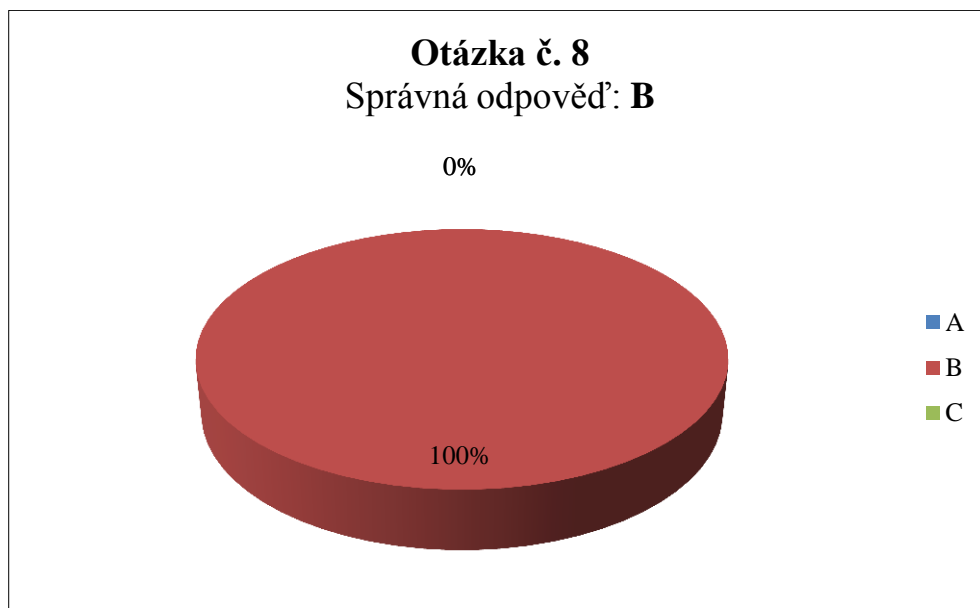
- a) ČIŽP
- b) krajský úřad
- c) MŽP

Obrázek 23 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 7

8. Maximální výše pokuty udělené ČIŽP za správní delikt dle § 36 odst. 6 je:

- a) do 700 000 Kč
- b) do 5 000 000 Kč
- c) do 6 000 000 Kč

Obrázek 24 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 8

9. Dle zákona č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií je zdrojem rizika:

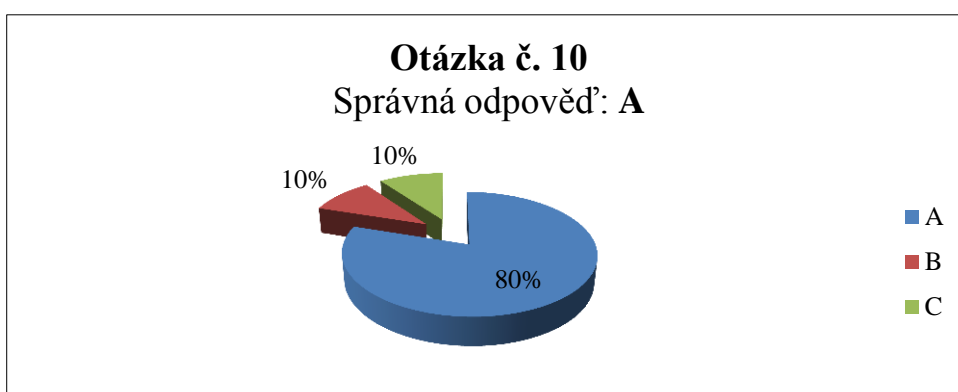
- a) vlastnost nebezpečné látky nebo fyzická či fyzikální situace vyvolávající možnost vzniku závažné havárie
- b) umístění určitého množství nebezpečných látek v objektu či zařízení
- c) vlastnost nebezpečné látky

Obrázek 25 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 9

10. Návrh za zařazení objektu či zařízení do kategorie A nebo B obsahuje:

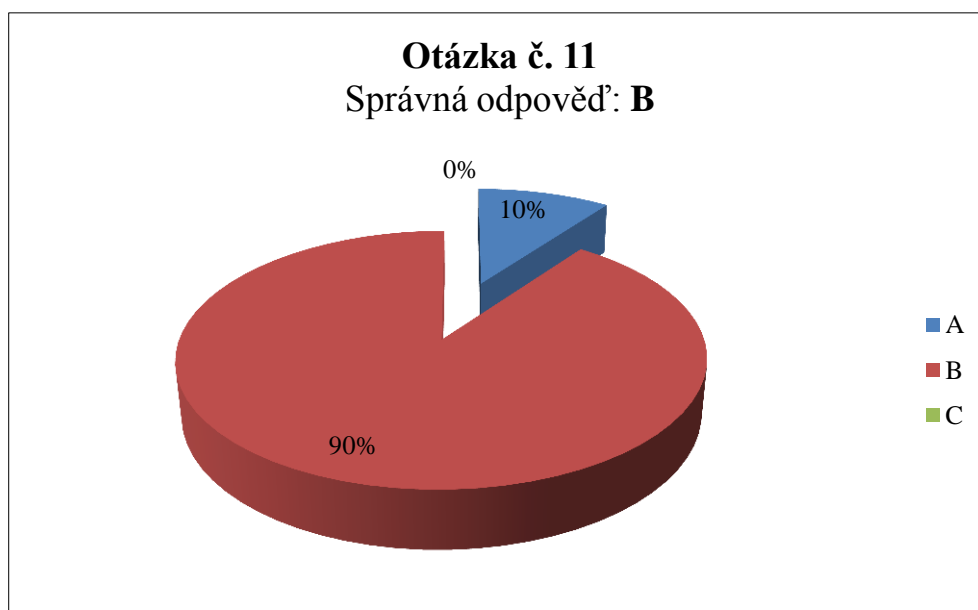
- a) Id. údaje objektu nebo zařízení a FO oprávněná jednat jm. provozovatele, popis stávající nebo plánované činnosti provozovatele, popis a grafické znázornění okolí objektu nebo zařízení, údaje o množství nebezpečné látky v objektu nebo zařízení použitých při výpočtu v návrhu na zařazení, doplněné o množství nebezpečných látek, uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu v č. 1 tab. I a II, popis výpočtu podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu v č. 2, podpis FO oprávněné jednat jm. provozovatele
- b) Id. údaje objektu nebo zařízení a FO oprávněné jednat jm. provozovatele, popis stávající nebo plánované činnosti provozovatele, popis a grafické znázornění okolí objektu nebo zařízení, údaje o množství nebezpečných látek v objektu nebo zařízení použitých při výpočtu v návrhu na zařazení, doplněné o množství nebezpečných látek, uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu v č. 1 tab. I a II, popis výpočtu podle př. č. 1 k tomuto zákonu v č. 2
- c) Id. údaje objektu nebo zařízení a FO oprávněné jednat jm. provozovatele, popis a grafické znázornění okolí objektu nebo zařízení, údaje o množství nebezpečných látek v objektu nebo zařízení použitých při výpočtu v návrhu na zařazení, doplněné o množství nebezpečných látek, uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu v č. 1 tab. I a II, popis výpočtu podle přílohy č. 1 k tomuto zákonu v č. 2, podpis FO oprávněné jednat jménem provozovatele

Obrázek 26 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 10

11. Dle zákona č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií se pod pojmem domino efekt rozumí:

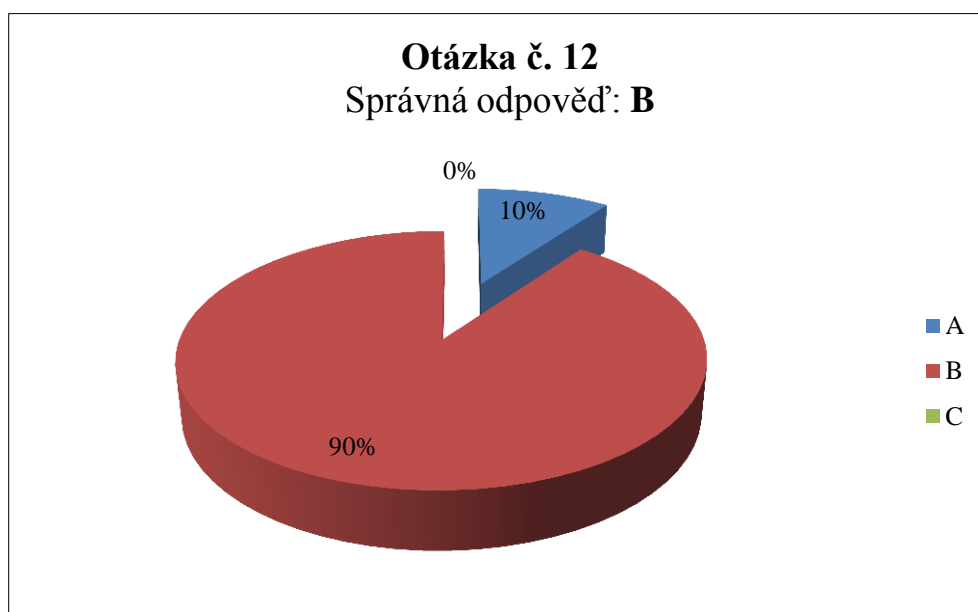
- a) možnost zvýšení pravděpodobnosti vzniku závažné havárie v důsledku vzájemné blízkosti objektů nebo zařízení nebo skupiny objektů nebo zařízení a umístění nebezpečných látek
- b) možnost snížení pravděpodobnosti vzniku nebo velikosti dopadů závažné havárie v důsledku vzájemné blízkosti objektů nebo zařízení nebo skupiny objektů nebo zařízení a umístění nebezpečných látek
- c) možnost zvýšení pravděpodobnosti vzniku nebo velikosti dopadů závažné havárie v důsledku vzájemné blízkosti objektů nebo zařízení nebo skupiny objektů nebo zařízení a umístění nebezpečných látek

Obrázek 27 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 11

12. Dle zákona o PZH výslednou zprávou o kontrole projedná vedoucí kontrolní skupiny se statutárním zástupcem provozovatele nejpozději:

- a) do 15 dnů ode dne dokončení kontroly
- b) do 30 dnů ode dne dokončení kontroly
- c) do 15 pracovních dnů ode dne dokončení kontroly

Obrázek 28 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 12

13. Stanovení zásad pro vymezení zóny havarijního plánování a rozsahu a způsobu vypracování vnějšího havarijního plánu jsou uvedeny:

- a) ve vyhlášce MV č. 103/2006 Sb.
- b) ve vyhlášce MPO č. 250/2006 Sb.
- c) v nařízení vlády č. 254/2006 Sb.

Obrázek 29 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 13

14. Pro objekty zařazené do kategorie B je uložena povinnost vypracovat následující dokumenty:

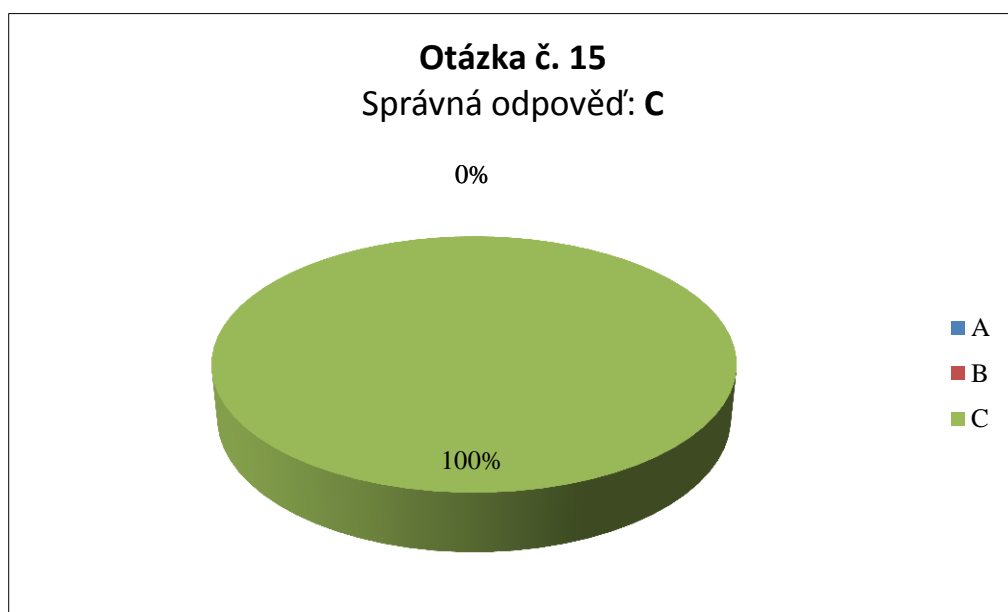
- a) analýzu a hodnocení rizik, bezpečnostní zprávu, plán fyzické ochrany objektu či zařízení, vnitřní havarijní plán
- b) analýzu a hodnocení rizik, bezpečnostní zprávu, plán fyzické ochrany objektu či zařízení, vnitřní havarijní plán, písemné podklady pro stanovení zóny havarijního plánování
- c) analýzu a hodnocení rizik, plán fyzické ochrany objektu či zařízení, vnitřní havarijní plán, písemné podklady pro stanovení zóny havarijního plánování

Obrázek 30 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 14

15. Návrh na zařazení objektu či zařízení do kategorie A nebo B předkládá provozovatel:

- a) ČIŽP
- b) MŽP
- c) krajskému úřadu

Obrázek 31 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 15

Shrnutí znalostí inspektorů ČIŽP

Z 10 provedených měření lze aplikovat jen metody deskriptivní statistiky bez škálování. Spočítaný aritmetický průměr bude pouze aritmetickým průměrem prostým, nikoliv váženým.

Tabulka 11 – Úspěšnost jednotlivých respondentů

Respondenti	Počet správných odpovědí	Počet chybných odpovědí
1	15	0
2	15	0
3	15	0
4	14	1
5	14	1
6	14	1
7	14	1
8	13	2
9	13	2
10	12	3

Tabulka 12 – Výsledky zpracování testu znalostí

x_i	n_i	n_i/n	$\Sigma n_i/n$	$x_i n_i$	$X_i^2 n_i$	$X_i^3 n_i$	$X_i^4 n_i$
0	1	0,1	0,1	0	0	0	0
0	1	0,1	0,2	0	0	0	0
0	1	0,1	0,3	0	0	0	0
1	1	0,1	0,4	1	1	1	1
1	1	0,1	0,5	1	1	1	1
1	1	0,1	0,6	1	1	1	1
1	1	0,1	0,7	1	1	1	1
2	1	0,1	0,8	2	4	8	16
2	1	0,1	0,9	2	4	8	16
3	1	0,1	1	3	9	27	81
				11	21	47	117

Empirické parametry: lze rozdělit podle toho, který rys zkoumaného statistického souboru vystihují, a to (45):

- parametr polohy,
- parametr proměnlivosti (variability),
- parametr šikmosti,
- parametr špičatosti.

Vzhledem k nízkému počtu respondentů bude pro účely této práce spočítán pouze obecný moment prvního řádu, tedy aritmetický průměr, jako jeden z parametrů polohy.

Výpočet obecného momentu prvního řádu:

$$O_1 = \Sigma (x_i * n_i) / n = 1,1$$

Aritmetický průměr počtu chyb je 1,1.

7. Diskuze

Tato část práce diskutuje zvolenou metodiku a použité postupy při vypracování výzkumné části, stejně jako výsledky praktické části. Velká pozornost je věnována zdůvodněním a diskuzi nad jednotlivými problematickými otázkami, které byly použity v praktické části a které vedou k hlubšímu a „skutečnému“ náhledu na dozorovou činnost České inspekce životního prostředí.

7.1 Diskuze nad zvolenou metodikou

Pro tuto diplomovou práci byla zvolena metoda analýzy anonymního elektronického dotazníkového šetření. Tento přístup byl zvolen jako odezva na dobrou znalost prostředí, kdy díky avizovanému snížení pracovníků ve státní správě není příliš velká ochota pro vyjadřování. Dotazník byl řešen jako strukturovaný s otevřenými otázkami, které zaručují nestandardizovanou odpověď. Jedním z hlavních problémů u tohoto typu odpovědí je fakt, že ne každý člověk má dobré vyjadřovací schopnosti a formulace odpovědí není pro každého jednoduchá. Dotazníkové šetření má i další nedostatky, a to zejména nemožnost kladení doplňujících či zpřesňujících otázek, tak jak je to možné u rozhovoru. Avšak i přes tento nedostatek je zvolená metoda považována vzhledem k výše popsané situaci jako nejvhodnější, kdy je díky ní zajištěna otevřenost a ochota se na tomto výzkumu podílet.

Dotazník byl rozdělen na čtyři jednotlivé části, kdy na základě znalosti prostředí byly zvoleny tyto oblasti: legislativa, školení pracovníků, personální zajištění a spolupráce s orgány II, krajskými úřady a odvolacím orgánem, tedy MŽP. Tyto oblasti vychází ze základních problémů, s kterými se inspektoři ČIŽP musí ve své každodenní práci potýkat.

V oblasti platné legislativy je to zejména fakt, že ČIŽP není oprávněna vyjadřovat se k platné legislativě a je pouze na jejích tvůrcích, zda vyslyší připomínky pracovníků ČIŽP či ne.

Personální zajištění, nejen problematiky prevence závažných havárií, je pro Inspekci dnes velice aktuální téma, a to zejména díky plánu snížit počet úředníků státní správy a ušetřit tak pro rok 2014 11,9 miliardy korun a pro rok 2015 dokonce 24,8 miliard korun. Dle tiskové zprávy uveřejněné dne 14.9.2012 k úsporným opatřením ve státní správě by se reorganizace dle místopředsedkyně Karolíny Peake měla dotknout 117 úřadů z 265. V současné době však není dostupné, jakých úřadů by se toto opatření mělo dotknout (46). Je-li však vycházeno z dostupných podkladů, počet pracovníků ČIŽP se snížil za poslední tři roky o zhruba šestinu, tj. o cca 100.

Nastavení vhodné spolupráce s orgány integrované inspekce a krajskými úřady při kontrolní činnosti je zásadní předpoklad pro správné provádění kontrol. Státní správa se dost často potýká s problémem duplicity kompetencí, proto je vhodné nastavit spolupráci tak, aby každý z orgánů II a krajský úřad přesně věděl, jaké oblasti kontroly se má věnovat. Dalším důležitým bodem v této oblasti je i jednotnost státní správy při výkladu legislativy, a to zejména ve vztahu k odvolacímu orgánu. Odvolací orgán je nedílnou součástí práva a je zapotřebí, aby kontroly prováděné pracovníky na poli prevence závažných havárií byly i procesně správně. Jakékoliv procesní pochybení může vést ke zrušení již vydaného rozhodnutí. Proto je i oblast jednotného výkladu platné legislativy stěžejní pro výkon inspekční činnosti.

Posledním, avšak neméně důležitým bodem dotazníku byla vhodnost nastavení vzdělávacího a školicího systému. Školení i průběžné vzdělávání je důležitým předpokladem pro správný postup při provádění kontrol. Pracovníci ČIŽP nejenže musí znát legislativu prevence závažných havárií, ale musí být školeni i v dalších oblastech jako je např. správní řád.

Pro správné vyhodnocení výzkumné otázky byl dále vytvořen krátký vědomostní test, taktéž anonymní, obsahující průřez platnou legislativou. Tento test měl za účel zprostředkovat informace o současném stavu vědomostí, kterými nyní disponují odborníci z ČIŽP.

7.2 Diskuze k dotazníkové části

Tato část diskuze vede k hlubšímu rozboru a nastínění možných důvodů odpovědí všech dotčených respondentů. Diskutovány jsou všechny otázky, které byly respondentům položeny a zároveň zde následuje i diskuze nad jednotlivými odpověďmi a možnými souvislostmi, které respondenty k těmto odpovědím vedly.

7.2.1 Diskuze ke komplexnosti legislativy

Na otázku: „*Myslíte si, že současná právní úprava v prevenci závažných havárií je dostatečná (prosím uveďte proč ano/ne, popř. návrh úpravy)*“, odpovědělo šest z deseti respondentů „*ne*“ a čtyři „*ano*“. Hlavní uvedené důvody nespokojenosti byly popsány takto: „*chybí větší propojení se stavebním zákonem, u subjektů zařazených do skupiny B by měla být dána možnost prodloužení termínu 1 roku v závislosti na míře nebezpečnosti subjektu, zjištěním v průběhu kontroly atd. (např. sklady výbušnin umístěné mimo obydlené oblasti), zjednodušení obsahu bezpečnostní dokumentace*“. U jednoho respondenta, který uvedl, že je spokojen s právní úpravou, bylo poznamenáno, že by bylo vhodné odstranit z legislativy duplicitu kompetencí, ale zároveň je považována za komplexní.

Pokud se zamyslíme nad problematikou složitosti bezpečnostní dokumentace, bylo by dobré přiklonit se k názoru, že by mohlo dojít k jejímu zjednodušení, nejlépe tak, aby nebyly informace obsažené v jednotlivých částech duplicitní a měla danou přesnou strukturu, která odpovídá potřebám prevence.

Pokud jde o změnu četnosti kontrol, jak uvedl jeden z respondentů, (u některých subjektů zařazených do skupiny B bylo navrhováno prodloužení lhůty), je na zvážení, zda tak učinit či ne. V případě, že by některé subjekty zařazené do skupiny B měli mít výjimku a kontrola by se u nich prováděla méně často, bylo by potřeba přesně specifikovat, za jakých okolností by k tomuto mohlo být přikročeno, stejně tak označení těchto subjektů by muselo být na první pohled jasné, tj. vytvořit tři skupiny subjektů, př. A, B, C.

Problematika propojenosti stavebního zákona se zákonem o prevenci závažných havárií by se dala shrnout takto.

Obecně lze konstatovat, že investory plánované objekty a zařízení, by měly být vždy stavebním úřadem posouzeny z hlediska nakládání s nebezpečnými látkami tak, aby bylo možno včas, a to ještě před rozhodnutím o umístění stavby, objekt nebo zařízení posoudit z hlediska bezpečnostní prevence. Praxe je bohužel jiná a často dochází k tomu, že investor tuto povinnost (ač třeba díky neznalosti právní úpravy) neplní (47).

Vydávání územních rozhodnutí pro rizikové objekty či zařízení je pak v přímém rozporu s ustanoveními zákona o prevenci závažných havárií. Údaje o objektu nebo zařízení včetně projektovaného množství používaných, skladovaných či vyráběných nebezpečných látek musí obsahovat již připravovaná projektová dokumentace (48).“ *Stavební úřady by měly tyto informace pouze posoudit ve smyslu zákona č. 59/2006 Sb., o integrované prevenci srovnáním projektovaných kapacit s tabulkami přílohy 1 k uvedenému zákonu a upozornit investora, že není možné stavbu umístit bez předchozího projednání věci s krajským úřadem. Ostatně projektová dokumentace by měla již ve stádiu prvotního zpracování obsahovat údaje o objektu nebo zařízení z hlediska zákona o prevenci závažných havárií včetně pojednání o návrhu zařazení objektu nebo zařízení do příslušné skupiny, pokud samozřejmě splňuje zákonné předpoklady pro toto zařazení (47)“.*

Proto by bylo vhodné oba tyto zákona více propojit například metodickým pokynem, který by investorovi dal jasný návod, jak postupovat v případě, že zamýšlená stavba (subjekt či zařízení) bude obsahovat nebezpečné látky. Stejně tak by bylo vhodné dát inspekci možnost vyjádřit se k zamýšlené stavbě.

7.2.2 Diskuze k rozdělení kompetencí mezi orgány IP

Respondentům byla položena následující otázka: „*Vyhovuje Vám rozdělení kompetencí úřadů dohlížejících na tuto problematiku dle jednotlivých právních předpisů (prosím uveďte i případný návrh úpravy, př. rozšíření, překrývání kompetencí apod.)*“. Na tuto otázku bylo třemi z deseti respondentů odpovězeno záporně a zbylými sedmi kladně. Respondenti ač odpověděli kladně či záporně, shodně uvádějí, že dochází k překryvu kompetencí při kontrolní činnosti. Zatímco jedna skupina to hodnotí záporně, druhá uvádí, že tento překryv není na škodu, kvůli různým úhlům pohledu jednotlivých kontrolních orgánů. Vzhledem k tomu, že spolupráce s ostatními orgány II a krajskými úřady je hodnocena pouze kladně, není nutné v této oblasti navrhnout změny, vzhledem k faktu, že dle uvedených informací dojde vždy k domluvě mezi kontrolními orgány.

V případě, že však bude docházet ke snižování stavu ve státní správě, bylo by možná vhodné přistoupit k úpravě těchto kompetencí a přesně určit, kdo za jakou oblast při společné kontrole bude odpovídat.

7.2.3 Diskuze k otázce výše pokut

V této oblasti zněla otázka takto: „*Myslíte si, že výše pokut hrozící za porušení na poli prevence závažných havárií je optimální (prosím uveďte i případný návrh úpravy, př. stanovení minimální výše pokuty za jednotlivé správní delikty)*“. Na tuto otázku odpovědělo osm respondentů kladně, tedy že výši pokut považují za optimální a pouze dva záporně. Jeden z respondentů, který odpověděl záporně, uvedl, že by dle jeho názoru měly být správní delikty rozděleny do více kategorií podle závažnosti provinění. Inspektoři, kteří odpověděli kladně, nejčastěji uváděli, že jim rozmezí přijde dostatečné.

Odpověď, která nejvíce vystihuje podstatu věci, zněla takto: „*každý inspektor musí mít na paměti, že pokuty mají být výchovné nikoli však likvidační, vysoké pokuty se udělují pouze při vážném porušení povinností*“. Pro vysvětlení je nutné uvést,

že se občas vyskytuje tlak na inspektory ČIŽP, aby udělovaly pokuty co možná nejvyšší, avšak v dnešní době, kdy i činnost ČIŽP je více zaměřena na prevenci (preventivní kontroly), není likvidační výše pokut žádoucí ani nutná. Výše pokut se musí vždy odvíjet od způsobeného prohřešku.

7.2.4 Diskuze k otázce četnosti kontrol

Na otázku, která zněla: „*Považujete za optimální četnost kontrol objektů/zařízení zařazených do kategorie A nebo B (prosím uveďte i případný návrh úpravy)*“, odpovědělo osm respondentů z deseti „*ano*“ a pouze dva „*ne*“. U respondentů, kteří odpověděli ne, bylo u návrhu na optimalizaci kontrolní činnosti navrženo snížení počtu kontrol, a to zejména u kategorie zdrojů B. Dle zákona se subjekty skupiny B musí kontrolovat jednou ročně, navržená optimalizace byla jednou za dva roky nebo podle výsledku kontroly.

V této oblasti by bylo opět vhodné připojit se k většinovému názoru, a to takovému, že zákonem daná periodicita kontrol, tedy u subjektů kategorie A jednou za tři roky a u subjektů kategorie B jednou za rok, je dostačující, vhodná a plně odpovídá potřebám předcházení vzniku závažné havárie. Inspektoři ČIŽP nejčastěji v této otázce uvádějí, že v dnešní době je prioritou inspekční činnosti prevence, tedy předcházení nežádoucímu jevu.

7.2.5 Diskuze ke spolupráci s ostatními orgány

Spolupráce s ostatními orgány integrované inspekce a KÚ je v oblasti prevence závažných havárií vnímána jako naprosto bezproblémová. Na otázku zda se „*vyskytují nějaké problémy při spolupráci s ostatními úřady integrované prevence (v případě, že ano, prosím uveďte jaké, popř. uveďte i návrh úpravy, př. nejednotný výklad právní úpravy, postupů, spolupráce)*“ bylo všemi oslovenými odborníky odpovězeno „*ne*“. Spolupráce je hodnocena velice kladně, kdy jednotliví odborníci popisují dobré zkušenosti či uvádějí jako příklad této dobré spolupráce i shodu na jednotlivých

výkladech právní úpravy a dohodu při provádění jednotlivých kontrol. Jediným uvedeným problémovým bodem, avšak ne na poli spolupráce ČIŽP s orgány II a KÚ, je konstatování, že „v některých případech se objevují negativní reakce kontrolovaných subjektů na délku trvání kontroly ze strany orgánů integrované prevence - většinou 2-3 dny.“ Vzhledem ke komplexnosti kontrol, není však bohužel délku kontrol možné nijak urychlit. Každý orgán II popř. krajský úřad, který je přítomný kontrole, musí postupovat tak, aby provedená kontrola byla komplexní a splňovala všechny potřebné a zákonem předepsané atributy. Jediná možnost, jak dosáhnou alespoň mírného zkrácení kontrol, je patřičná domluva jednotlivých orgánů integrované inspekce tak, aby nedocházelo k duplicitním kontrolám jednotlivých oblastí. Proto lze tuto oblast považovat za bezproblémovou.

7.2.6 Diskuze ke spolupráci s odvolacím orgánem, tj. MŽP

Na otázku, „ jak jste spokojeni s postupem odvolacího orgánu při hodnocení rozhodnutí ČIŽP (snižování či rušení pokut, prosím uveďte, kde vidíte hlavní problém)“, měly odpovědi vesměs negativní charakter. Šest z deseti respondentů uvedlo, že je nespokojeno, a to z důvodu rušení rozhodnutí či snižování pokut udělených ČIŽP odvolacím orgánem. Vzhledem k faktu, že pokuty jsou rušeny i kvůli procesním chybám, navrhované opatření v této oblasti by bylo pravidelné přeškolení inspektorů zejména ve správním řádu a dále jednotný výklad legislativy prevence závažných havárií Ministerstvem životního prostředí, jakožto zřizovatelem ČIŽP a Odborem výkonu státní správy MŽP jako odvolacím orgánem a zajistit tak soulad v chápání dané legislativy.

Zbylí čtyři respondenti uvedli, že zatím nemají přímé zkušenosti s odvolacím orgánem. Jedním z důvodů je i fakt, že počet udělených pokut za porušení právních předpisů na poli prevence závažných havárií není vysoký, a to z důvodu legislativou podpořené četnosti kontrol. Četnost kontrol je u subjektů zařazených do skupiny A jednou za tři roky a u subjektů zařazených do skupiny B jednou ročně. Tato četnost

napomáhá prevenci vzniku závažných havárií a zároveň snižuje možnost nalezení pochybení u kontrolovaných subjektů.

7.2.7 Diskuze k personálnímu zabezpečení a obsazení na ČIŽP

První otázkou směřovanou na odborníky ČIŽP byla v oblasti personálního zabezpečení problematika dozoru nad dodržováním legislativy na poli prevence závažných havárií: „*Myslíte si, že ČIŽP disponuje dostatečným počtem inspektorů věnujících se problematice prevence závažných havárií (v případě, že Vám počet přijde nevyhovující, prosím uveďte návrh úpravy, počet, který by podle Vás byl optimální)*“. Na tuto otázku bylo všemi respondenty odpovězeno, že personální zabezpečení je dostatečné. Avšak pět z nich uvedlo poznámky typu: „*prozatím ano, ale dle návrhu na zestíhlení státní správy se může ČIŽP dostat pod dostatečný počet zaměstnanců, pak by mohl být problém plnit předepsaný počet kontrol*“ nebo „*prozatím ano, ale je možné, že vzhledem k nárůstu počtu zdrojů a snižování stavů ve státní správě tomu tak nebude*“. Z výše uvedeného vyplývá, že ČIŽP prozatím nemá problémy pokrýt problematiku prevence závažných havárií svými inspektory, avšak pokud by došlo k dalšímu snižování počtu inspektorů, mohlo by to mít závažný dopad nejen na činnost ČIŽP v této oblasti, ale na celou její kontrolní činnost. Z dostupných zdrojů vyplývá, že počet pracovníků ČIŽP byl snížen z 643 pracovníků zaměstnaných v roce 2010 (8) na 557 pracovníků evidovaných v roce 2012 (31), toto lze vyjádřit jako 14 % snížení během tří let.

Pokud nastane další razantní snížení počtu inspektorů ČIŽP, bylo by jediné možné opatření viděno ve změně legislativy, a to konkrétně v úpravě zákonem dané frekvenci kontrol. Tato úprava by však mohla mít za následek zvýšenou pravděpodobnost vzniku havárií z důvodu nedostatečně častému provádění kontrol. Je nutné si hlavně uvědomit, že zákonem daná četnost kontrol napomáhá prevenci, která by měla být prioritou číslo jedna v jakémkoli jednání.

7.2.8 Diskuze k zařazení inspektorů PZH do Odboru ochrany vod

Na otázku zda inspektoři „*považují za vhodné současné zařazení inspektorů PZH do odboru ochrany vod (prosím svou odpověď zdůvodněte, př. tradiční uspořádání x návrh vzniku samostatného odboru či oddělení)*“ byly odpovědi rozděleny přesně na polovinu. Pět respondentů odpovědělo „ano“ a pět „ne“. Mezi hlavní důvod uvedený inspektory, kteří odpověděli ano, patřil zejména „*upozornění na velkou propojenost s ochranou vod*“.

V případě negativních odpovědí byla navrhována opatření jako zařazení inspektorů zabývajících se problematikou prevence závažných havárií pod IPPC nebo pod odbor odpadového hospodářství nebo zřízení speciálního oddělení zabývajícího se pouze touto problematikou. Pro vysvětlení, odbor integrovaných agend (tedy IPPC) zařazený do sekce technické ochrany životního prostředí se zabýval problematikou dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezení znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů a spadala pod něj oddělení integrovaných agend na jednotlivých oblastních inspektorátech. (49). Tento odbor byl zrušen novým organizačním řádem z důvodu snižování počtu inspektorů a problematika zařazena pod odbor odpadového hospodářství. V současné době se touto problematikou zabývá jeden pracovník na ředitelství ČIŽP na plný úvazek zařazený pod odbor odpadového hospodářství a ostatním inspektorům sekce technické ochrany byla tato problematika přidána do náplně práce (taktéž na oblastních inspektorátech je situace obdobná – zařazení pracovníků pod oddělení odpadového hospodářství) (6). Vzhledem k neexistenci tohoto odboru není možné v současné době uvažovat o zařazení této problematiky pod výše zmíněný odbor.

Z hlediska koncepčního by dále zmiňované zařazení pod odbor odpadového hospodářství nebylo úplně mylné a mělo i svou logiku. V současné době, kdy je již pod tento odbor zařazena problematika IPPC, by zařazení prevence závažných havárií přispělo k ještě bližší a komplexnější spolupráci.

Návrh na zřízení samostatného oddělení je v současné době, kdy dochází ke snižování počtu inspektorů a tím pádem ke spojování odborů a oddělení, neefektivní a nemožné.

Z výše uvedeného vyplývají dvě možnosti řešení, a to ponechání současného zařazení inspektorů pod odborem ochrany vod, které je vyhodnoceno polovinou respondentů (odborníků) jako funkční nebo zařazení těchto inspektorů pod odbor odpadového hospodářství. Z důvodu zařazení problematiky IPPC pod tento odbor by ani tato úprava nebyla chybná, ale vzhledem k faktu, že jsou všichni inspektoři ochrany vod školeni v problematice prevence závažných havárií a mají ji v náplni své práce, nebyla by tato úprava plně efektivní z důvodu nutnosti proškolení všech inspektorů odpadového hospodářství v této problematice pro zachování funkčního metodického vedení.

7.2.9 Diskuze k otázce školení a vzdělávání inspektorů ČIŽP

K otázce *„považujete současný systém vzdělávání nově nastupujících pracovníků ČIŽP za dostačující (prosím s důrazem jak na praktickou tak teoretickou přípravu)“*, odpovědělo sedm respondentů „ne“, dva „ano“ a jeden uvedl, že o tom „nemá přehled“. Jako hlavní důvody nespokojenosti byly uváděny: *„zaostává praktická příprava, navrhl bych úpravu MP pro vzdělávání - více nutné splněné praxe, přezkušování nových inspektorů cca každého 1/2 roku než jsou puštěni k závěrečným zkouškám“* nebo *„nevyhovuje ani praktická ani teoretická příprava není dostatečná, vzdělávání by mělo být více zaměřeno na odbornost v dané oblasti, ne pouze na právní předpisy (to neznamená, že nejsou důležité)“*. Ostatní nespokojení respondenti se shodují na nedostatečné praktické přípravě nových inspektorů. Respondenti, kteří odpověděli kladně, uváděli důvod, že se *„vše stejně naučí praxí a časem“*.

V této oblasti by bylo vhodné vyslechnout názor většiny, a to, že současný systém školení nových inspektorů není plně dostačující. Školení pracovníků, kteří se budou zabývat problematikou prevence závažných havárií, probíhá dle plánu školení inspektorů ochrany vod. Proto plán školení zahrnuje pouze dvě kontroly subjektů

zařazených do skupiny B a jednu kontrolu subjektu zařazeného do skupiny A. Dalším bodem uváděným jako problematický je nedostatečná teoretická příprava v odbornosti, školí se zejména právní předpisy a málo odbornosti. S touto otázkou souvisí i nižší platového ohodnocení zaměstnanců státní správy oproti soukromému sektoru, kdy dochází k odchodu proškolených zaměstnanců do soukromé sféry, nejčastěji na pozice ekologů.

Nižší platové ohodnocení v době úspor změnit nelze, a proto se vrátíme k základnímu problému, a to je nedostatečné školení. Navrhovaná úprava vychází z odpovědí respondentů. Pokud již mají všichni inspektoři ochrany vod ve své náplni i oblast prevence závažných havárií, bylo by vhodné upravit počet splněných kontrol alespoň na pět kontrol subjektů skupiny B a tři kontroly subjektů skupiny A. Též je vhodné prohloubit školení o odbornou přípravu, tj. co a jak je nutné kontrolovat, co vše mají jednotlivé dokumenty obsahovat, a to vždy na jednotlivých příkladech. Navrhované přezkušování přibližně každého půl roku by bylo vhodné zařadit též do upraveného pokynu pro školení nových inspektorů.

7.2.10 Diskuze k otázce vzdělávání inspektorů ČIŽP

Na otázku: „*Myslíte si, že by pracovníci ČIŽP měli být školeni průběžně a přeškolení v dané problematice (prosím, svou odpověď zdůvodněte, př. pravidelné přeškolení jednou ročně nebo pouze při změně právní úpravy + důvody, dalším př. úprava MP o PZH)*“, odpovědělo osm z deseti respondentů „*ano*“ a pouze dva „*ne*“. Respondenti, kteří odpověděli ano, nejčastěji volili frekvenci školení jednou za dva roky a vždy při změně legislativy. U jednoho respondenta, který odpověděl ne, byl jako důvod uveden fakt, že dochází k časté změně legislativy a přeškolení by pak museli být všichni inspektoři. Druhý, který odpověděl ne, uvedl, že přeškolení by bylo žádoucí pouze při změně legislativy. Dva z uvedených respondentů by si přáli změnu metodického pokynu PZH ČIŽP.

V této oblasti by bylo opět vhodné přiklonit se k většinovému názoru a zavést systém přeškolení. Frekvenci by bylo vhodné dle odpovědí nastavit jednou za dva

roky, další možností by bylo zavést krátká školení na každoročních výjezdních poradách.

Pokud jde o navrhovanou změnu metodického pokynu, bylo by žádoucí doplnit MP o popis, jakým způsobem má být vedena kontrola, na co se pracovníci ČIŽP mají zaměřit a přesně popsat běžný průběh kontroly.

Možným řešením by bylo zavést i pravidelné testy inspektorů, které by prověřovaly znalosti, a dle jejich vyhodnocení by bylo možné nastavit oblasti, v kterých by bylo potřeba inspektory více proškolení.

7.3 Diskuze k výsledku testu znalostí

Oslovení odborníci odpovídali na 15 otázek, které byly koncipovány tak, aby fungovaly jako znalostní průřez problematikou prevence závažných havárií se zaměřením na činnost ČIŽP v této oblasti. Celkem byly obdrženy odpovědi od 10 odborníků ze 14 oslovených.

Výsledky byly následující, tři test byly vyplněny bez chyby, čtyři s jednou chybou, dva se dvěma chybami a jeden se třemi chybami. Průměrný počet chyb byl tedy 1,1 na jednoho inspektora. Dvě chybné odpovědi se objevily v otázce č. 1: „*Kdo způsobí nebo zjistí havárii, je povinen ji hlásit:*“, otázce č. 7: „*Který správní úřad stanoví způsob zpracování analýzy a hodnocení rizik prováděcím předpisem*“ a otázce č. 10: „*Návrh za zařazení objektu či zařízení do kategorie A nebo B obsahuje*“. V otázkách č. 2: „*Definice závažné havárie dle zákona č. 59/2006 Sb.*“, č. 4: „*Mezi kompetence ČIŽP podle zákona č. 59/2006 Sb. (zákon o prevenci závažných havárií) nepatří*“, č. 6: „*Vnitřní havarijní plán je zpracováván pro objekty nebo zařízení zařazené do kategorie*“, č. 11: „*Dle zákona č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií se pod pojmem domino efekt rozumí*“ a č. 12: „*Dle zákona o PZH výslednou zprávu o kontrole projedná vedoucí kontrolní skupiny se statutárním zástupcem provozovatele nejpozději*“, bylo nalezeno po jedné chybě.

Vzhledem k nízkému počtu chyb, lze tento výsledek považovat za velmi dobrý a lze konstatovat, že odborné znalosti inspektorů jsou na vysoké úrovni. Tím je potvrzeno, že se inspekce při své práci může spolehnout na pevné odborné zázemí.

Na druhou stranu, ač je tento výsledek velice dobrý, bylo by dobré dále prohlubovat znalosti těchto odborníků a dále předávat tyto znalosti všem ostatním inspektorům, kteří mají tuto problematiku také v náplni práce.

7.4 Souhrn diskuze

Oblast legislativy není možné shrnout jednoznačně. Ve většině oblastí však panuje spokojenost, a to zejména v oblastech rozmezí výše pokut a četnosti kontrol. Rozdělení kompetencí mezi ČIŽP, jednotlivé orgány integrované inspekce a KÚ a komplexnost legislativy je též hodnocena kladně, ale zde se již objevuje první problém, a to překryv kompetencí jednotlivých orgánů II popř. KÚ. Překryv těchto kompetencí je zmiňován i v dalších oblastech, př. spolupráce s orgány II při jednotlivých kontrolách, která je jinak hodnocena jako naprosto bezproblémová. Obecně lze říci, že zásadním problémem státní správy je neexistence jasného rozsahu vykonávaných agend a některé činnosti jsou vykonávány duplicitně dokonce i multiplicitně (50). Vzhledem však k výše popsaným výsledkům a k tomu, že změna legislativy je vždy poměrně dlouhý proces, není v současné době nutné navrhopvat její změny či úpravy. Změna legislativy by byla nutná pouze v případě, že by došlo k razantnímu snížení pracovníků inspekce, kdy by již nebylo možné zajistit kontrolní činnost v takovém měřítku, kterou stanoví zákon. Pak by bylo nutné přistoupit i ke změně a přerozdělení kompetencí mezi orgány II a krajské úřady.

Další zkoumanou oblastí je spolupráce s ostatními orgány II a krajskými úřady, která je hodnocena velice kladně a oblast spokojenosti s fungováním odvolacího orgánu, která je hodnocena záporně. V oblasti vztahu k odvolacímu orgánu by jedním z navržených postupů mohlo být vytvoření rozboru, z jakých důvodů a kdy dochází k rušení či snižování pokut. Jedním z těchto důvodů jsou i procesní chyby při kontrole, těm je však možné předcházet školeními a komplexními metodickými pokyny, které tuto problematiku vysvětlí a pojmu.

Oblast personálního zajištění je taktéž hodnocena kladně, ale zde se již ve většině případů objevují dodatky, že personální obsazení je zatím dostačující, ale vlivem snižování počtu pracovníků, tomu tak v budoucnu být nemusí. Zařazení inspektorů zabývajících se problematikou prevence závažných havárií do odboru ochrany vod je z poloviny hodnoceno jako vyhovující a z poloviny jako nevyhovující. V návrhu na úpravu byly uvedeny možnosti jako vytvoření speciálního oddělení, což v současné

době úspor není možné, nebo zařazení inspektorů PZH do odboru odpadového hospodářství z důvodu větší provázanosti na tuto problematiku a problematiku integrované prevence a chemických látek, která je taktéž řešena v rámci tohoto odboru. Ani toto řešení však není úplně jednoduché, a to z toho důvodu, že by muselo dojít k proškolení veškerých inspektorů odpadového hospodářství v oblasti prevence závažných havárií tak, aby bylo možné zachovat správné a funkční metodické vedení. Proto i v této oblasti by bylo vhodné nepřistupovat k žádným změnám a ponechat vše v současném stavu.

Nejvíce problémových částí bylo nalezeno v oblasti školení nových inspektorů a vzdělávání těch stávajících. Školení nových inspektorů bylo vyhodnoceno jako nedostačující, a to zejména v praktické přípravě a v oblasti odbornosti. Tento problém by bylo možné odstranit úpravou metodického pokynu pro školení nových inspektorů, a to tak, že se zvýší počet potřebných účastí na kontrolách a prohloubí školení v odborných dovednostech inspektora. Nedílnou součástí této změny by bylo i pravidelné přezkušování těchto inspektorů než by došlo k připuštění ke složení inspektorských zkoušek. V oblasti vzdělávání již stávajících inspektorů by bylo vhodné zavést pravidelné přeškolení, a to jak v oblasti legislativy tak odbornosti. V návaznosti na tento poslední bod je jedním z návrhů i novelizace stávajícího metodického pokynu k provádění kontrol dle PZH tak, aby nepřibližoval pouze obecný postup, ale byl přesným návodem, jak tuto problematiku kontrolovat. Doplněny by byly části, které by přesně specifikovaly správný průběh kontroly a popisovaly by obsahy jednotlivých kontrolovaných dokumentací.

Z výsledků z testování znalostí inspektorů bylo zjištěno, že vědomosti inspektorů jsou na vysoké úrovni, ale dle odpovědí na otázku vzdělávání je jasné, že by si přáli své znalosti dále prohlubovat.

8. Závěr

Česká inspekce životního prostředí je organizační složkou státu, zřízenou Ministerstvem životního prostředí a jejím hlavním úkolem je kontrolní činnost nad dodržováním práva životního prostředí. Hlavním cílem diplomové práce bylo zhodnocení kontrolní činnosti České inspekce životního prostředí dle zákona o prevenci závažných havárií a návržení optimalizace činnosti ČIŽP v této oblasti. Praktická část práce obsahuje popis České inspekce životního prostředí, její historický vývoj, zaměření činnosti, vznik právní úpravy v oblasti prevence závažných havárií a činnost ČIŽP v této oblasti se zaměřením na plánování a průběh kontrol, počty kontrol v jednotlivých letech a popis řešených případů. Pro úplnost byly v této části popsány i některé vybrané havárie, které se staly na území České republiky.

Praktická část byla již plně zaměřena na zhodnocení kontrolní činnosti ČIŽP. Použitou metodou bylo vytvoření anonymního dotazníkového šetření, které pokrývalo čtyři stěžejní oblasti propojující problematiku prevence závažných havárií a činnost ČIŽP. Dotazníkové šetření bylo rozděleno na zhodnocení legislativy, personálního zabezpečení, spolupráce s ostatními orgány integrované inspekce a krajskými úřady a odvolacím orgánem školení resp. vzdělávání nových a stávajících inspektorů ČIŽP. Další zkoumanou částí bylo zhodnocení vědomostí stávajících pracovníků pomocí anonymního testu znalostí.

V oblasti hodnocení legislativy se zaměřením na její komplexnost, rozdělení kompetencí četnost kontrol a výši pokut bylo zjištěno, že legislativa je považována v celku za bezproblémovou a vhodnou a pokrývající celou problematiku prevence závažných havárií.

Spolupráce s ostatními orgány integrované inspekce a KÚ bylo hodnoceno také velice kladně, kdežto spolupráce s odvolacím orgánem dle zákona o prevenci závažných havárií byla hodnocena záporně. Jedním z uvedených důvodů je snižování či rušení pokut ČIŽP. Jednou z možností, jak předcházet rušení pokut je výborná znalost legislativy upravující průběh kontroly tak, aby nedocházelo k procesním chybám při kontrolách.

Personální zabezpečení a zařazení inspektorů zabývajících se problematikou prevence závažných havárií pod problematiku ochrany vod je taktéž hodnoceno vcelku kladně. Současné zařazení je vyhodnoceno jako jediné možné. Jediným problémem je hrozící avizované snižování počtu pracovníků státní správy, tedy i pracovníků ČIŽP. V případě opravdu razantního snížení by pak nebylo již dále možné tuto problematiku pokrýt a splnit tak legislativně danou kontrolní činnost.

Školení a vzdělávání nových i stávajících pracovníků ČIŽP bylo hodnoceno záporně. Praktická i odborná příprava je považována za nedostatečnou. Mezi hlavními návrhy úpravy byly zmíněny: u nových inspektorů zvýšení počtu povinných splněných kontrol a školení v odbornosti a přezkušování inspektorů než budou připuštěni k závěrečným inspektorským zkouškám. U stávajících inspektorů bylo navrženo pravidelné přeškolení a dále přeškolení při každé změně legislativy. Dále byla navržena změna metodického pokynu k provádění kontrol dle zákona o prevenci závažných havárií, a to tak, aby obsahoval přesný postup kontroly, popisoval jednotlivé oblasti kontrol a obsah jednotlivých částí kontrolované dokumentace.

Na základě vědomostního testu bylo zjištěno, že znalosti inspektorů dosahují velice dobré úrovně.

Ze zjištěných poznatků vyplývá, že ČIŽP je nepostradatelnou organizací při kontrolní činnosti na poli prevence závažných havárií a svou činností napomáhá k předcházení vzniku havárií.

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 1	50
Tabulka 2 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 2	51
Tabulka 3 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 3	52
Tabulka 4 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 4	53
Tabulka 5 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 5	54
Tabulka 6 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 6	55
Tabulka 7 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 7	56
Tabulka 8 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 8	57
Tabulka 9 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 9	58
Tabulka 10 – Přesné odpovědi respondentů na otázku č. 10	59
Tabulka 11 – Úspěšnost jednotlivých respondentů	75
Tabulka 12 – Výsledky zpracování testu znalostí	75

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Organizační struktura ředitelství ČIŽP (9).....	20
Obrázek 2 – Organizační struktura oblastního inspektorátu ČIŽP (9)	21
Obrázek 3 – Chemici v Italském Sevesu po havárii (12)	22
Obrázek 4 – Počet kontrol v letech 2007–2012	40
Obrázek 5 – Po výbuchu mrak nad Semtínem (44)	46
Obrázek 6 – Vyjádření počtu (ne)/zodpovězených dotazníků.....	49
Obrázek 7 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 1	50
Obrázek 8 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 2	51
Obrázek 9 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 3	52
Obrázek 10 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 4	53
Obrázek 11 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 5	54
Obrázek 12 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 6	55
Obrázek 13 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 7	56
Obrázek 14 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 8	57
Obrázek 15 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 9	58
Obrázek 16 – Souhrnné procentuální vyjádření na otázku č. 10	59
Obrázek 17 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 1	60
Obrázek 18 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 2	61
Obrázek 19 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 3	62
Obrázek 20 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 4	63
Obrázek 21 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 5	64
Obrázek 22 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 6	65
Obrázek 23 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 7	66
Obrázek 24 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 8	67
Obrázek 25 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 9	68
Obrázek 26 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 10	69
Obrázek 27 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 11	70
Obrázek 28 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 12	71
Obrázek 29 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 13	72
Obrázek 30 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 14	73
Obrázek 31 – Grafické znázornění poměru odpovědí k otázce č. 15	74

Seznam informačních zdrojů

- 1) ČIŽP: Česká inspekce životního prostředí. [Online]. 2004 [6.5.2012]. ČIŽP. Dostupné z: <<http://www.cizp.cz/O-nas/Kdo-jsme>>.
- 2) ČIŽP: Výroční zpráva ČIŽP 2011. [Online]. 2012 [6.5.2012]. ČIŽP. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/3290_Vyrocnni-zprava-CIZP-za-rok-2011>.
- 3) ČIŽP: Rukověť inspektora: Základní příručka pro Českou inspekci životního prostředí. Praha: ČIŽP, 2001.
- 4) VUČKA, V.: O jednom významném, ale zapomenutém výročí. [Online]. 2010 [11.5.2011]. ČIŽP. Dostupné z: < http://www.cizp.cz/2778_O-jednom-vyznamnem-ale-zapomenutem-vyroci>.
- 5) ČIŽP: ČIŽP oslavila 20. Výročí svého vzniku. [Online]. 2011 [11.5.2012]. ČIŽP. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/3066_CIZP-oslavila-20-vyroci-sveho-vzniku>.
- 6) ČIŽP: Organizační řád ČIŽP. Praha: ČIŽP, 2012.
- 7) ČIŽP: Strategický plán ČIŽP. Praha: ČIŽP, 2011.
- 8) ČIŽP: Výroční zpráva ČIŽP 2010. [Online]. 2011 [6.9.2012]. ČIŽP. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/2993_Vyrocnni-zprava-CIZP-za-rok-2010>.
- 9) ČIŽP: Organizační struktura ČIŽP. [Online]. 2013 [20.1.2013]. ČIŽP. Dostupné z: <<http://www.cizp.cz/O-nas/Organizacni-struktura> >.
- 10) ČIŽP: SWOT analýza ČIŽP. Praha: ČIŽP, 2011
- 11) HORÁK J. LINHART I., KLUSOŇ P., Úvod do toxikologie a ekologie pro chemiky, 1. Praha: Vysoká školy chemicko-technologické v Praze, 2004, ISBN 80-7080-548-X.

- 12) Týden: Deset nejhorších ekologických katastrof. [Online]. 2010 [20.7.2012]. ČIŽP. Dostupné z: <http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/den-d/obrazem-deset-nejhorsich-ekologickych-katastrof_170432.html>.
- 13) BERNATÍK, A.: Prevence závažných havárií I. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství se sídlem VŠB – Technická univerzita Ostrava, [Online]. 2006 [20.7.2012], ISBN 80-86634-90-6. Dostupné z: <<http://www.fbi.vsb.cz/shared/uploadedfiles/fbi/skripta-PZH-I.pdf>>.
- 14) Zákon č. 59/2006 ze dne 2. února 2006, o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o prevenci závažných havárií). Praha: Sbírka zákonů České republiky, [Online]. 2007 [20.7.2012]. Dostupný z: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pravni_ramec_havarii/\\$FILE/oer-zakon_59-20060206.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/pravni_ramec_havarii/$FILE/oer-zakon_59-20060206.pdf)>.
- 15) ČIŽP: Metodický pokyn – prevence závažných havárií. Praha: ČIŽP, 2012.
- 16) ZÁKON č. 350/2011 ze dne 27. října 2011 o chemických látkách a chemických směsích a o změně některých zákonů (chemický zákon). Praha: Sbírka zákonů České republiky, [Online] 2011 [20.7.2012]. Dostupný z: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/CENMSFV31CM3/\\$FILE/350-11%20-%20chemick%C3%BD.pdf](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/CENMSFV31CM3/$FILE/350-11%20-%20chemick%C3%BD.pdf)>.
- 17) MŽP: Metodický pokyn 6/2006 odboru environmentálních rizik Ministerstva životního prostředí pro „Posouzení objektu nebo zařízení s vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a plnění obecných povinností právníckými nebo podnikajícími fyzickými osobami“

podle zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií. [Online]. 2006 [20.7.2012]. ČIŽP. Dostupné z: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/metodicke_pokyny_odboru_enviro_rizik/\\$FILE/oer-MP_AB_PZH-2006.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/metodicke_pokyny_odboru_enviro_rizik/$FILE/oer-MP_AB_PZH-2006.pdf)>.

18) VYHLÁŠKA č. 256/2006 Sb. ze dne 22. května 2006 Sb., o podrobnostech systému prevence závažných havárií. Praha: Sbírka zákonů České republiky, [Online] 2006 [20.7.2012]. Dostupné z: <<http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/8de1949e88c259c7c12571ae00489cfd?OpenDocument>>.

19) VYHLÁŠKA č. 250/2006 Sb. ze dne 23. května 2006, kterou se stanoví rozsah a obsah bezpečnostních opatření fyzické ochrany objektu nebo zařízení zařazených do skupiny A nebo do skupiny B. Praha: Sbírka zákonů České republiky, [Online] 2006 [20.7.2012]. Dostupné z: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=62669&nr=250~2F2006&rpp=15#local-content>>.

20) VYHLÁŠKA č. 103/2006 Sb. ze dne 21. března 2006, o stanovení zásad pro vymezení zóny havarijního plánování a o rozsahu a způsobu vypracování vnějšího havarijního plánu. Praha: Sbírka zákonů České republiky, [Online] 2006 [20.7.2012]. Dostupné z: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=62320&nr=103~2F2006&rpp=15#local-content>>.

21) ZÁKON č. 552/1991 Sb. ze dne 6. prosince 1991, o státní kontrole. Praha: Sbírka zákonů České republiky, [Online] 1991 [20.7.2012]. Dostupné z: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=39600&fulltext=&nr=552~2F1991&part=&name=&rpp=15#local-content>>.

22) ČIŽP: Metodický pokyn – provádění kontrol. Praha: ČIŽP, 2012.

- 23) ZÁKON č. 513/1991 Sb. ze dne 5. Listopadu 1991, obchodní zákoník. Praha: Sběrka zákonů České republiky, [Online] 1991 [20.7.2012]. Dostupné z: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=513~2F1991&rpp=15#seznam>>.
- 24) ZÁKON č. 488/2009 Sb. ze dne 11. prosince 2009, kterým se mění zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů. Praha: Sběrka zákonů České republiky, [Online] 2006 [20.7.2012]. Dostupné z: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=70036&fulltext=&nr=488~2F2009&part=&name=&rpp=15#local-content>>.
- 25) ČIŽP: Plán kontrol 2012. Praha: ČIŽP, 2011.
- 26) ČIŽP: Plán kontrol 2007. Praha: ČIŽP, 2006.
- 27) ČIŽP: Plán kontrol 2008. Praha: ČIŽP, 2007.
- 28) ČIŽP: Plán kontrol 2009. Praha: ČIŽP, 2008.
- 29) ČIŽP: Plán kontrol 2010. Praha: ČIŽP, 2009.
- 30) ČIŽP: Plán kontrol 2011. Praha: ČIŽP, 2010.
- 31) ČIŽP: Výroční zpráva 2012. [Online]. 2013 [13.4.2013]. ČIŽP. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/3520_Vyrocnizprava-CIZP-za-rok-2012>.
- 32) ČIŽP: Systematizace pracovníků ČIŽP 2012. Praha: ČIŽP, 2012.

- 33) ČIŽP: Materiál pro jednání řídicího výboru MŽP. Praha: ČIŽP, 2011.
- 34) ČIŽP: Směrnice ČIŽP č. 5/2012 o vzdělávání inspektorů. Praha: ČIŽP, 2012.
- 35) USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 30. listopadu 2005 č. 1542, o pravidlech vzdělávání zaměstnanců ve správních úřadech. Praha: Sbírka zákonů České republiky, [Online] 2006 [20.7.2012]. Dostupné z: <<http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/WebGovRes/B750713A4287CB34C12571B6006D3D2C?OpenDocument>>.
- 36) ČIŽP: Metodický pokyn ke směrnici o vzdělávání zaměstnanců ČIŽP: Základní minima pro praktickou přípravu nových inspektorů a odborných referentů ČIŽP Odbor ochrany vody. Praha: ČIŽP, 2012.
- 37) VÚBP, v.v.i.: Činnost. [Online]. 2012 [2.2.2013]. VÚBP. Dostupné z: <<http://www.vubp.cz/index.php/cinnosti>>.
- 38) ČIŽP: Výroční zpráva ČIŽP 2009. [Online]. 2010 [6.9.2012]. ČIŽP. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/2647_Vyrocnizprava-CIZP-za-rok-2009>.
- 39) ČIŽP: Souhrnná zpráva pro MŽP o kontrolách dle zákona o PZH 2011. Praha: ČIŽP, 2012.
- 40) ČIŽP: Společná inspekce německých a českých zástupců ve společnosti Wacker Chemie AG v Sasku. [Online]. 19.2.2011 [6.9.2012]. ČIŽP. Dostupné z: <http://www.cizp.cz/3068_Spolecna-inspekce-nemeckych-a-ceskych-zastupcu-ve-spolecnosti-Wacker-Chemie-AG-v-Sasku>.
- 41) TOME GAS: TOME GAS dodavatel vysoce kvalitních zkapalněných plynů z německé rafinerie INGOLSTADS. [Online]. [6.9.2012]. TOME GAS. Dostupné z: <<http://www.tomegas.cz/>>.
- 42) EXPLOSIA a.s.: Tisková zpráva 12. 5. 2011. [Online]. 2011 [2.2.2013]. EXPLOSIA a.s.. Dostupné z: <<http://www.explosia.cz/?show=aktuality>>.

- 43) EXPLOSIA a.s.: Tisková zpráva 22. 3. 2012. [Online]. 2012 [2.2.2013]. EXPLOSIA a.s.. Dostupné z: <<http://www.explosia.cz/?show=aktuality>>.
- 44) VLTAVA-LABE-PRESS, a.s.: SEMTÍN: Firma stále nepřiznává, že zemřeli čtyři lidé. [Online]. 20.4.2011 [2.2.2013]. VLTAVA-LABE-PRESS, a.s.. Dostupné z: <<http://pardubicky.denik.cz/nehody/aktualne-vybuch-v-semtine20110420.html>>.
- 45) ZÁŠKODNÝ P., HAVRÁNKOVÁ R., HAVRÁNEK J., VURM V., Základy statistiky (s aplikací na zdravotnictví). Praha: CURRICULUM, 2011, ISBN 978-80-904948-2-4.
- 46) VLÁDA ČR: Tisková konference k návrhům na úspory ve státní správě, 14. září 2012. [Online]. 14.9.2012 [2.2.2013]. VLÁDA ČR. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/pri-uradu-vlady/karolina-peake/tiskove-konference/tiskova-konference-k-navrhum-na-uspory-ve-statni-sprave--14--zari-2012-99062/>>.
- 47) ESMEDIA a.s.: Prevence závažných havárií a stavební zákon. [Online]. 2010 [2.2.2013]. VLÁDA ČR. Dostupné z: <<http://www.kr-olomoucky.cz/clanky/dokumenty/870/prevence-zavaznych-havarii-a-stavebni-zakon.pdf>>.
- 48) ZÁKON č. 183/2006 Sb. ze dne 14. března 2006, o územním plánování a stavebním řádu. Praha: Sbírka zákonů České republiky, [Online] 2006 [20.7.2012]. Dostupné z: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=183~2F2006&rpp=15#seznam>>.
- 49) ČIŽP: Organizační řád platný od 1.2.2012 do 31.12.2012. Praha: ČIŽP, 2012.
- 50) Ministerstvo vnitra: Analýza aktuálního stavu veřejné správy. Praha: Ministerstvo vnitra, 2012.